

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumundan:

Görüşlerinizi duzenleme@bddk.org.tr adresine e-posta ile iletebilirsiniz.

MENKUL KIYMETLEŞTİRME RİSKİNE ESAS TUTARIN HESAPLANMASI HAKKINDA TEBLİĞ TASLAĞI

BİRİNCİ KISIM

Başlangıç Hükümleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Tebliğin amacı, bankaların menkul kıymetleştirme riskleri için menkul kıymetleştirme riskine esas tutarın hesaplanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Tebliğ, **/**/**** tarihli ve **** sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 6 ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3- (1) Bu Tebliğde yer alan;

a) Ara menkul kıymetleştirme riskleri: Menkul kıymetleştirmede en kıdemli dilimden daha az kıdemli, birinci kayıp diliminden daha kıdemli olan ve %1250'den daha düşük ancak %25'ten daha yüksek risk ağırlığı uygulanabilecek menkul kıymetleştirme risklerini,

b) Aşkın teminatlandırma: Dayanak varlık risk tutarının, menkul kıymetleştirme risk tutarından daha yüksek bir değere sahip olduğu herhangi bir kredi kalitesi iyileştirmesini,

c) Basit, Şeffaf ve Karşılaştırılabilir (BŞK) menkul kıymetleştirmeler: EK-1’de yer alan şartları sağlayan menkul kıymetleştirmeleri,

ç) Birinci kayıp dilimi: Bir menkul kıymetleştirmede, menkul kıymetleştirmeye konu varlıklar dolayısıyla maruz kalınan kayıpların üstlenilmesi suretiyle daha kıdemli dilimlere koruma sağlayan ilk dilimi,

d) Dilim: Bir veya daha fazla riskle bağlantılı olan kredi riskinin sözleşmeyle belirlenen ve ilgili kesimdeki bir riskin, diğer kesimlerin her birinde bulunan aynı tutardaki bir riskten, üçüncü taraflarca sağlanan kredi korumaları dikkate alınmadığında daha fazla ya da daha az bir kredi zararı riski taşıdığı kesimini,

e) Erken itfa hükmü: Rotatif kredilerin menkul kıymetleştirilmesine ilişkin sözleşmede tanımlanmış belirli durumların gerçekleşmesi halinde, ihraç edilen menkul kıymetlerin başlangıçta belirlenen vadeden önce itfa edilmesini gerektiren hükmü,

f) Geleneksel menkul kıymetleştirme: Menkul kıymetleştirmeye konu varlıkların sahipliğinin özel amaçlı menkul kıymetleştirme şirketine doğrudan veya ikincil katılım yoluyla devredilmesi suretiyle, ihraç edilen menkul kıymetlere ilişkin ödemelerin kurucu banka yükümlülüğünde olmayacak şekilde, varlıkların ekonomik faydalarının transfer edildiği menkul kıymetleştirmeyi,

g) Gelişmiş İDD Yaklaşımı: İlgili risk sınıfı veya alt risk sınıfında temerrüt olasılığı, temerrüt halinde kayıp ve kredi dönüştürme oranı değerleri ile efektif vadenin içsel olarak hesaplandığı içsel derecelendirmeye dayalı temel kredi riski hesaplama yaklaşımını,

ğ) Geri çağırma opsiyonu: Dayanak varlıkların veya menkul kıymetleştirme risklerinin tümünün geri ödenmesi beklenmeksizin, menkul kıymetleştirme risklerini geri çağırma hakkı veren opsiyonu,

h) İçsel Derecelendirmeye Dayalı (İDD) Yaklaşımlar: Temel kredi riskine esas tutar hesaplamasında kullanılan temel ve gelişmiş içsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımları,

ı) İDD varlık havuzu: Bankanın, varlık havuzundaki dayanak varlıkların tamamı için İDD yaklaşımları kullanım izninin olduğu ve bu dayanak varlıklara ilişkin sermaye gereksinimini tahmin etmek için yeterli bilgiye sahip olduğu dayanak varlık havuzunu,

i) İkincil alacaklar: Borçlunun iflası halinde; sahibine iflas masasından alacağını adi alacaklardan sonra özkaynak sahiplerinden önce alma hakkı veren alacakları,

j) İlave gelir: Menkul kıymetleştirmeye konu varlıklara ilişkin olarak özel amaçlı menkul kıymetleştirme şirketi tarafından tahsil edilen faiz, komisyon ve diğer gelirlerden, yapılan kupon ödemeleri, masraf ve benzeri giderler düşüldükten sonra kalan geliri,

k) Kıdemli dilim: Bir menkul kıymetleştirmede, dayanak varlıkların tamamı üzerinde öncelikli talep hakkı bulunan veya koruma sağlanan dilimi,

l) Kredi derecelendirme kuruluşu (KDK): 17/4/2012 tarihli ve 28267 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Derecelendirme Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında Kurulca yetkilendirilen veya doğrudan tanınan derecelendirme kuruluşunu,

m) Kredi kalitesi iyileştirmesi: Bankanın veya bir kuruluşun bir menkul kıymetleştirme riskini elde bulundurması veya üstlenmesi suretiyle menkul kıymetleştirmenin diğer taraflarına belirli ölçüde ilave koruma sağlamasını öngören sözleşmeyi,

n) Kurucu banka: Menkul kıymetleştirmeye dayanak olan veya olabilecek varlıkları, ilk borç veren sıfatıyla menkul kıymetleştirmeye konu eden bankayı veya dayanak varlıkları üçüncü taraflardan satın alarak menkul kıymetleştirmeye konu eden bankayı ya da sponsor bankayı,

o) Kurul: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,

ö) Kurum: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,

p) Likidite kredisi tahsis taahhüdü: Yatırımcılara yapılan nakit akışlarının sürekliliğinin sağlanması amacıyla sözleşmeye dayalı olarak yatırımcılara likidite sağlanması taahhüdünü,

r) Menkul kıymetleştirme: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan menkul kıymetleştirmeyi,

s) MK-DDDY: Menkul Kıymetleştirmede Dışsal Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımı,

ş) MK-İDDY: Menkul Kıymetleştirmede İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımı,

t) MK-İDEY: Menkul Kıymetleştirmede İçsel Değerlendirme Yaklaşımı,

u) MK-SY: Menkul Kıymetleştirmede Standart Yaklaşımı,

ü) Örtülü destek: Bir menkul kıymetleştirme işleminde bankanın sözleşmede önceden belirlenmiş yükümlülüklerini aşacak şekilde sağladığı desteği,

v) Özel amaçlı menkul kıymetleştirme şirketi (ÖMKŞ): Bir veya daha çok sayıda menkul kıymetleştirme işlemini gerçekleştirmek amacıyla kurulan, faaliyetleri sadece bu amacı gerçekleştirmekle sınırlı olan, yapısı itibarıyla yükümlülüklerini kurucu bankanın yükümlülüklerinden ayırmayı amaçlayan ve bu şirkete karşı hak sahibi olanların bu haklarını herhangi bir kısıtlama olmadan rehneme veya takas etme hakkına sahip olan, banka dışındaki bir fon kuruluşunu ya da başka bir tüzel kişiyi,

y) Özkaynak: 5/9/2013 tarihli ve 28756 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanan özkaynağı,

z) Sentetik menkul kıymetleştirme: Menkul kıymetleştirmeye konu varlıkların sahipliğinin kurucu bankada kalacak şekilde, riskinin tamamen veya kısmen kredi türevleri veya garantiler kullanılarak transfer edildiği menkul kıymetleştirmeyi,

aa) Sponsor banka: Üçüncü taraf risklerinin satın alınmasına yönelik VDVB programını ya da benzer menkul kıymetleştirme programlarını oluşturan, yöneten veya bu program kapsamında kredi kalitesi iyileştirmesi sağlayan ya da likidite kredisi tahsis taahhüdünde bulunan bankayı,

bb) Standart varlık havuzu: Bankanın, varlık havuzundaki dayanak varlıkların hiçbiri için İDD Yaklaşımlarını kullanma izninin olmadığı veya İDD Yaklaşımlarını kullanma izni olsa bile gerekli parametreleri hesaplamak için yeterli veriye sahip olmadığı veya Kurum tarafından ilgili varlık havuzunun İDD varlık havuzu olarak değerlendirilmesine izin verilmeyen havuzu,

cc) Temel İDD Yaklaşımı: İlgili risk sınıfı veya alt risk sınıfında temerrüt oranının içsel olarak hesaplandığı; temerrüt halinde kayıp ve kredi dönüşüm oranı değerlerinin ve efektif vadenin Kurum tarafından belirlendiği içsel derecelendirmeye dayalı temel kredi riskine esas tutar hesaplama yaklaşımını,

çç) Temerrüt halinde kayıp (THK): Karşı tarafın temerrüdünden kaynaklanan kaybın, temerrüt anındaki bakiyeye oranını,

dd) Temlik riski: Borçluya yapılacak nakdi ödemeler veya transfer edilecek haklar dolayısıyla devralınan alacak tutarının azalması ihtimalini,

ee) Varlığa dayalı finansman bonusu (VDVB) programı: İflastan ari bir özel amaçlı menkul kıymetleştirme şirketinin varlıklarına dayalı olarak orijinal vadesi bir yıl veya daha kısa olan finansman bonolarının ihraç edilmesi suretiyle gerçekleştirilen menkul kıymetleştirme programını,

ff) Varlığa veya ipoteğe dayalı menkul kıymetler: 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa ilişkin alt düzenlemeler veya muadil yabancı ülke düzenlemeleri uyarınca varlığa veya ipoteğe dayalı menkul kıymetler olarak tanımlanan menkul kıymetleri,

gg) Yeniden menkul kıymetleştirme: Dayanak varlık havuzundaki varlıklardan en az biri menkul kıymetleştirme olan menkul kıymetleştirmeyi,

ifade eder.

İKİNCİ KISIM

Menkul Kıymetleştirmeye İlişkin Esaslar

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar

Menkul kıymetleştirmeye ilişkin genel esaslar

MADDE 4- (1) Menkul kıymetleştirme işlemleri farklı şekillerde yapılandırılabilirliğinden, menkul kıymetleştirme riskine esas tutarın hesaplanmasında menkul kıymetleştirme risklerinin hukuki özelliklerinden ziyade ekonomik özellikleri dikkate alınır. Geleneksel ve sentetik menkul kıymetleştirmeler ile bunlara benzer özelliklere sahip yapılar için bu Tebliğ hükümleri uygulanır.

(2) Menkul kıymetleştirmeye konu dayanak varlıklar, bunlarla sınırlı kalmaksızın, nakdi krediler, taahhütler, borçlanma araçları, hisse senetleri, özel sermaye yatırımları ile varlığa ve ipoteğe dayalı menkul kıymetleri içerebilir. Dayanak varlık havuzu bir veya birden fazla dayanak varlık içerebilir.

(3) Menkul kıymetleştirme riskleri, bunlarla sınırlı kalmaksızın, kredi kalitesi iyileştirmelerini, likidite kredisi tahsis taahhütlerini, kredi türevlerini, faiz ve para swaplarını, menkul kıymetleştirme tanımına uygun varlığa veya ipoteğe dayalı menkul kıymetleri ve ** tarih ve ** sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin

Tebliğ'in kısmi koruma ve dilimlere ayırma durumlarında risk ağırlıklı tutar ile beklenen kayıp tutarının hesaplanmasına ilişkin 47 nci maddesinde belirtilen korumaları içerir. Kurucu banka tarafından varlık olarak muhasebeleştirilen, nakit teminat hesapları gibi rezerv hesaplar da menkul kıymetleştirme riski olarak kabul edilir.

(4) Menkul kıymetleştirme işlemine Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ kapsamında uygulanan kredi riski azaltımları, bu Tebliğ kapsamındaki varlığa ve ipoteğe dayalı menkul kıymetlere yapılan yatırımlar, daha az kıdemli bir dilimin elde bulundurulması, likidite kredisi tahsis taahhütleri veya kredi kalitesi iyileştirmeleri bankaların menkul kıymetleştirme riskine esas tutar hesaplamasında dikkate alınır. Geri satın alınan menkul kıymetleştirme riskleri, elde bulundurulan menkul kıymetleştirme riskleri olarak dikkate alınmalıdır.

(5) Dayanak varlık havuzunda bir veya birden fazla yeniden menkul kıymetleştirme olan menkul kıymetleştirme işlemleri de yeniden menkul kıymetleştirme riski olarak değerlendirilir. Bir menkul kıymetleştirme riskinin yeniden dilimlenmesi neticesinde banka nezdinde oluşan nakit giriş ve çıkışlarının, menkul kıymetleştirme riski içermeyen bir varlık havuzunun menkul kıymetleştirilmesi neticesinde oluşan nakit akışlarıyla her koşul ve şartta aynı olduğunun bankaca gösterilmesi durumunda, menkul kıymetleştirme riskinin yeniden dilimlenmesiyle oluşan risk, yeniden menkul kıymetleştirme riski olarak değerlendirilmez.

(6) Kıdemli dilim, menkul kıymetleştirme işlemindeki en kıdemli dilimi ifade eder. İstisnai olarak, dilimler arasında kıdem sıralaması yapılırken; kayıp dağılımını oransal olarak paylaşan birden fazla kıdemli dilimin vadelerinin farklı olması ve aynı düzeyde kredi kalitesi iyileştirmesinden faydalanılması ile faiz oranı ve para swap işlemleri gibi işlemlerden doğan öncelikli alım haklarının varlığı dilimlerin kıdem sıralamasını etkilemez. Farklı dilim vadelerinin bulunmasının önemli etkileri menkul kıymetleştirme risklerine atanacak risk ağırlıklarına vade ayarlamaları ile yansıtılır. Kıdemli dilimin belirlenmesinde aşağıdaki hususlar göz önünde bulundurulur:

a) Tipik bir sentetik menkul kıymetleştirmede, daha az kıdemli bir dilimin gösterge kredi derecelendirme notunun kullanılmasına ilişkin koşulların sağlanması kaydıyla, derecelendirilmemiş bir dilim, kıdemli dilim olarak değerlendirilebilir.

b) Birinci kayıp diliminden daha kıdemli tüm dilimlerin kredi derecelendirme notu aldığı geleneksel menkul kıymetleştirmede; en yüksek kredi derecelendirme notuna sahip dilim, kıdemli dilim olarak değerlendirilir. Dilimler arasındaki tek farkın etkin vade olmadığı ancak aynı kredi derecelendirme notuna sahip birden fazla dilim olduğu durumlarda; ödeme önceliği sıralamasını gösteren nakit akış şalesindeki en kıdemli dilim, kıdemli olarak değerlendirilir. Birden fazla kıdemli dilim yalnızca vade farkından dolayı farklı kredi derecelendirme notlarına sahipse, bu dilimlerin tamamı kıdemli dilim olarak değerlendirilmelidir.

c) Bir VDFB programına destek sağlayan likidite kredisi tahsis taahhüdü, genellikle programdaki en kıdemli pozisyon olmayacak, onun yerine taahhüitten yararlanan finansman bonusu en kıdemli pozisyon olacaktır. Likidite kredisi tahsis taahhüdü, satıcı tarafından sağlanan aşkın teminatlandırma ya da rezerv tutarını aşan varlık havuzundaki tüm kayıpları ve havuz tarafından desteklenen ödenmemiş finansman bonoları ile diğer kıdemli borçların tamamını karşılayacak boyutta olması ve varlık havuzundan herhangi bir likidite çekilişi tamamen geri ödenene kadar havuzdan elde edilen nakit akışları diğer alacaklılara aktarılamaması durumunda en kıdemli pozisyon olarak görülebilir. Bu koşulların sağlanmadığı ya da likidite kredisi tahsis taahhüdünün ekonomik açıdan havuzda kıdemli pozisyon yerine ara bir pozisyon oluşturduğu durumda, likidite tahsis taahhüdü kıdemli olmayan bir pozisyon olarak değerlendirilmelidir.

ç) Kıdemli bir dilimin yeniden dilimlenmesi veya kısmen, oransal olmayan bir şekilde, koruma altına alınması durumlarında, menkul kıymetleştirme riskine esas tutar hesaplamasında sadece yeni kıdemli kısım kıdemli dilim olarak kabul edilir.

Bankaların örtülü desteğe ilişkin yükümlülükleri

MADDE 5- (1) Kredi kalitesi bozulmaya başlamış kredilerin varlık havuzundan satın alınması, varlık havuzundaki risklerin piyasa fiyatının üzerinde bir fiyatla satın alınması veya kredi kalitelerindeki bozulmaya göre ilk kayıp dilimindeki riskinin artırılması örtülü destek olarak değerlendirilir.

(2) Kurucu bankanın menkul kıymetleştirmeye örtülü destek sağlaması halinde dayanak varlıklar menkul kıymetleştirmeye konu edilmemiş gibi temel kredi riskine esas tutar hesaplamak zorundadır. Birden fazla kez örtülü destek sağlandığının tespit edilmesi halinde Kurul bankalardan, uygun göreceği ilave tedbirler alınmasını istemeye yetkilidir.

(3) Örtülü desteğe ilişkin satış kazançları Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmeliğin 9 uncu maddesi uyarınca indirim kalemi olarak dikkate alınır.

(4) Menkul kıymetleştirmeye örtülü destek sağlayan bankalar, sermaye yükümlülüğü üzerindeki etkileri ile birlikte bu desteği kamuya açıklar.

İKİNCİ BÖLÜM

Risk Transferi, Durum Tespit Değerlendirmesi ve Geri Çağırma Opsiyonu

Risk Transferine İlişkin Operasyonel Şartlar

MADDE 6- (1) Geleneksel menkul kıymetleştirmelerde, kurucu banka aşağıdaki şartların tümünün sağlanması halinde; dayanak varlıkları kredi riskine esas tutar hesaplamasının dışında tutabilir. Kurucu bankanın, elde bulundurduğu menkul kıymetleştirme riskleri için menkul kıymetleştirme riskine esas tutar hesaplanması gerekir. Şartların tümünün sağlanamaması halinde, elde bulundurulmuş menkul kıymetleştirme riskleri için menkul kıymetleştirme riskine esas tutar hesaplanmaz ve dayanak varlıklar menkul kıymetleştirilmemiş gibi kabul edilerek kredi riskine esas tutar hesaplamasına dahil edilir:

a) 7 inci madde uyarınca dayanak varlıklara ilişkin kredi riskinin önemli bir bölümünün üçüncü taraflara transfer edilmiş olması gerekir.

b) Kurucu banka, transfer edilen riskler üzerinde etkin veya dolaylı kontrol gücüne sahip olmamalıdır. Transfer edilen riskler üzerinde, iflas ve tasfiye süreçleri dâhil olmak üzere, kurucu banka ve onun alacaklıları tarafından tasarrufta bulunulmasının hukuken engellenmesi gerekir. Kurucu banka, işlemin gerçek satış olduğunu teyit eden yazılı bir hukuki görüş almalıdır. Hukuki görüş, bağımsız bir üçüncü tarafların yanı sıra banka bünyesinde yer alan hukuk birimlerince de oluşturulabilir. Kurucu bankanın, transfer edilen riskler ile ilgili tahsilatları yapma veya diğer hizmetleri yerine getirme hakkının bulunması dolaylı kontrolün devam ettiği anlamına gelmez. Kurucu bankanın, transfer edilen risklerden fayda elde etmek amacıyla, bu riskleri devralan taraftan geri alabildiği ya da transfer edilen riski tekrar üstlenmekle yükümlü olduğu hallerde riskler üzerindeki etkin kontrolünü devam ettirdiği kabul edilir.

c) İhraç edilen menkul kıymetleri satın alan yatırımcıların sadece ilgili dayanak varlıklar üzerinde hakları bulunmalı, kurucu bankanın ise menkul kıymetlere ilişkin bir yükümlülüğü bulunmamalıdır.

ç) Dayanak varlıkları devralan tarafın bir ÖMKŞ olması ve bu şirkette intifa hakkı olanların, bu hakkı riski elde bulundurma gerekliliğinden kaynaklanan kısıtlamalar hariç, herhangi bir kısıtlama olmadan rehin veya takas etme hakkına sahip olması gerekmektedir.

d) Geri çağırma opsiyonlarının 9 uncu maddenin ikinci fıkrasındaki şartları sağlaması gerekir.

e) Menkul kıymetleştirmeye ilişkin sözleşmelerin aşağıdaki hükümleri içermemesi gerekir:

1) Üçüncü taraflara piyasa fiyatından yaptığı satışlar hariç olmak üzere, varlık havuzunun kredi kalitesinin artırılması amacıyla dayanak varlıkların değiştirilmesini gerektiren hükümler.

2) İşlemin başlangıcı sonrasında, kurucu banka tarafından elde bulundurulanan birinci kayıp dilimindeki riskin veya kredi kalitesi iyileştirmelerinin artırılmasına izin veren hükümler.

3) Varlık havuzunun kredi kalitesinin bozulması durumunda, menkul kıymetlere yatırım yapan yatırımcılar ya da kredi kalitesi iyileştirmesini sağlayan üçüncü taraflar gibi kurucu banka dışındaki taraflara yapılacak getiri ödemelerinin artırılmasına ilişkin hükümler.

f) Geri çağırma opsiyonları, vergi veya diğer mevzuat değişikliklerinden kaynaklanan fesih durumu ya da dördüncü fıkrada belirtilen erken itfa koşulları dışında herhangi bir fesih seçeneği veya tetikleyici olmamalıdır.

(2) Sentetik menkul kıymetleştirmede, kurucu banka aşağıdaki şartların tümünün sağlanması halinde kredi riski azaltım tekniklerini risk transferi amacıyla dikkate alabilir. Şartların tümünün sağlanamaması halinde, dayanak varlıklar menkul kıymetleştirilmemiş gibi kabul edilerek kredi riskine esas tutar hesaplamasına dahil edilir ve elde bulundurulanan menkul kıymetleştirme riskleri için menkul kıymetleştirme riskine esas tutar hesaplanmaz:

a) 7 inci madde uyarınca dayanak varlıklara ilişkin kredi riskinin önemli bir bölümünün üçüncü taraflara transfer edilmiş olması gerekir.

b) Kredi korumaları Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ’de belirtilen şartları taşımaktadır.

c) ÖMKS’ler tarafından verilen teminatlar dahil, yalnızca Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ’in 9 uncu maddesi uyarınca dikkate alınabilecek finansal teminatlar dikkate alınabilir.

ç) Koruma sağlayıcıların kapsamı Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ’in 13 üncü maddesi esas alınarak belirlenmelidir. ÖMKS’ler tarafından verilen garantiler dikkate alınamaz.

d) Kredi riskinin transferinde kullanılan araçların, transfer edilen kredi riski tutarını azaltacak nitelikte aşağıdakilere benzer sözleşme hükümlerini içermemesi gerekir:

1) Rotatif kredilerin menkul kıymetleştirilmesinde bankanın payını daha az kıdemli hale getiren erken itfa hükmü, ödeme şartının gerçekleşmesine rağmen kredi korumasının tetiklenmeyeceğinin kabul edildiği önemlilik eşikleri, dayanak varlıkların kredi kalitesindeki bozulmaya bağlı olarak korumanın sona ermesine izin veren hükümler gibi kredi korumasını veya kredi riskinin transferini önemli ölçüde sınırlayan hükümler.

2) Kurucu bankanın, varlık havuzunun ortalama kredi kalitesini iyileştirmek için dayanak varlıkları değiştirmesini gerektiren hükümler.

3) Varlık havuzunun kredi kalitesindeki bozulmaya karşılık olarak bankanın satın aldığı kredi korumasının maliyetini artıran hükümler.

4) Varlık havuzunun kredi kalitesinde bozulma olması halinde yatırımcılar ve üçüncü taraf koruma sağlayıcıları gibi kurucu banka dışındaki taraflara ödenecek tutarın artırılmasını gerektiren hükümler.

5) İşlemin başlangıcı sonrasında, kurucu banka tarafından elde bulundurulanan birinci kayıp pozisyonunda veya kurucu banka tarafından sağlanan kredi kalitesi iyileştirmelerinde artışa sebep olan hükümler.

e) Kurucu banka, kredi korumasını sağlayan sözleşmenin uygulanabilirliğine ilişkin hukuki görüş almalıdır.

f) Geri çağırma opsiyonlarının 9 uncu maddenin ikinci fıkrasındaki şartları sağlaması gerekir.

(3) Bankanın en az bir rotatif kredi içeren bir menkul kıymetleştirme işleminde kurucu olduğu ve menkul kıymetleştirme işleminde erken itfa veya benzeri hükümlerin tetiklendiği durumlarda, sözleşmede aşağıda sayılan hükümlerden birinin bulunması halinde menkul kıymetleştirme işleminin birinci veya ikinci fıkrada belirtilen operasyonel şartları sağlamadığı kabul edilir:

a) Bankanın dayanak varlık olan rotatif kredilerdeki daha kıdemli veya aynı öncelikteki alacağını diğer yatırımcıların alacaklarına göre daha az kıdemli duruma düşüren hükümler.

b) Bankanın daha az kıdemli payını diğer tarafların paylarına göre daha da az kıdemli duruma getirecek hükümler.

c) Bankanın dayanak varlık olan rotatif kredilerle ilişkili maruz kalabileceği zararları artıracak diğer hükümler.

(4) Menkul kıymetleştirme işleminin aşağıdaki erken itfa hükümlerinden biri içermesi ve ilgisine göre birinci veya ikinci fıkrada belirtilen operasyonel şartları sağlaması durumunda kurucu banka, dayanak varlıkları kredi riskine esas tutar hesaplamasının dışında tutabilir, ancak elde bulundurduğu menkul kıymetleştirme riskleri için menkul kıymetleştirme riskine esas tutar hesaplamak zorundadır:

a) Dayanak varlıkların rotatif olmadığı ve erken itfanın bankanın yeni riskler ekleme kabiliyetini sona erdirdiği yenilenen yapılar.

b) Rotatif krediye ilişkin riskin kurucu bankaya rücu edilmediği, erken itfa hükmü içeren rotatif kredilerin menkul kıymetleştirilmelerinin vadeli yapılara benzemesi halinde, erken itfa hükmünün kurucu bankanın payını daha az kıdemli duruma getirmediği yapılar.

c) Bankanın bir veya daha fazla rotatif krediyi menkul kıymetleştirdiği ve yatırımcıların, erken itfa gerçekleştikten sonra dahi kredi borçluları tarafından gelecekteki kredi kullanımlarından kaynaklanan risklere tamamen maruz bırakıldığı yapılar.

ç) Erken itfa hükümlerinin, dayanak varlıkların veya kurucu bankanın performansı ile ilgili olmayan vergi mevzuatındaki önemli değişiklikler gibi olaylar tarafından tetiklendiği yapılar.

Kredi Riskinin Önemli Bir Bölümünün Transfer Edildiğinin Kabul Edilmesine İlişkin Asgari Şartlar

MADDE 7- (1) Kurumun, kurucu bankanın menkul kıymetleştirme yoluyla risk ağırlıklı tutarında oluşacak azalmanın kredi riskinin üçüncü taraflara transfer edilmesiyle açıklanamayacağına kanaat getirdiği haller dışında, aşağıdaki hallerde, kredi riskinin önemli bir bölümünün üçüncü taraflara transfer edildiği kabul edilir:

a) Kurucu bankanın elde bulundurduğu ilgili menkul kıymetleştirmeden doğan ara menkul kıymetleştirme risklerinin risk ağırlıklı tutarları, bu menkul kıymetleştirmedeki bütün ara menkul kıymetleştirme risklerinin risk ağırlıklı tutarlarının %50'sini aşmıyorsa,

b) Ara menkul kıymetleştirme riskinin bulunmadığı bir menkul kıymetleştirmede kurucu banka, ilk kayıp dilimindeki menkul kıymetleştirme risklerinin risk tutarının dayanak varlıkların tahmini beklenen kayıp tutarından önemli miktarda büyük olduğunu kanıtlayabiliyorsa ve ilk kayıp dilimindeki menkul kıymetleştirme pozisyonlarının risk tutarının %20' fazlasını elinde bulundurmuyorsa.

(2) Birinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, kurucu bankanın menkul kıymetleştirme yoluyla risk ağırlıklı tutarında oluşacak azalmanın kredi riskinin üçüncü taraflara transfer edilmesiyle açıklanamayacağına kanaat getirdiği hallerde, aşağıdaki koşulların sağlanması kaydıyla, Kurum kredi riskinin önemli bir bölümünün üçüncü taraflara transfer edildiğini kabul edebilir:

a) Kurucu banka, risk transferinin değerlendirilmesi için riske duyarlı uygun politika ve metodolojilere sahip olmalıdır.

b) Kurucu banka, kredi riskinin üçüncü taraflara transferinin aynı zamanda bankanın içsel risk yönetimi ve içsel sermaye dağılımı amaçlarıyla gerçekleştirildiğini kanıtlamalıdır.

Durum Tespit Değerlendirmesi

MADDE 8- (1) Menkul kıymetleştirme riskleri için 11 inci maddede yer alan yaklaşımlar hiyerarşisine göre belirlenen uygun risk ağırlığı hesaplama yaklaşımlarının kullanılabilmesi aşağıda belirtilen durum tespit değerlendirmesi şartlarının sağlanmasına bağlıdır:

a) Bilanço içi veya bilanço dışında yer alan menkul kıymetleştirme risklerine ve varlık havuzuna ilişkin risk özellikleri hakkında sürekli olarak kapsamlı bilgiye sahip olunması gerekir.

b) Varlık havuzuna ilişkin performans bilgilerine kesintisiz ve zamanında erişilmesi gerekir. Performans bilgileri; dayanak varlıkların türü, ödemesi 30 günden, 60 günden ve 90 günden fazla gecikmiş alacakların yüzdeleri, temerrüt oranları, erken ödeme oranları, icra takibindeki krediler, gayrimenkulün türü, gayrimenkulün kullanım durumu, ortalama kredi skoru veya kredi değerliliğini gösteren diğer ölçütler, ortalama kredi değer oranı ile kredilerin sektörel ve coğrafi dağılımı gibi bilgileri içerebilir. Yeniden menkul kıymetleştirmeler bakımından, dayanak menkul kıymetleştirme risklerine ilişkin ihraççı bilgisi ve kredi kalitesi gibi bilgilerin yanı sıra bu işlemlere dayanak oluşturan menkul kıymetleştirme risklerinin varlık havuzlarının özellikleri ve performansı hakkında yeterli düzeyde bilgiye sahip olunması gerekir.

c) Yatırımcılara yapılacak geri ödemelerde kullanılacak nakit akış şelalesi ve bu şelale yapısıyla ilgili tetikleyiciler, kredi kalitesi iyileştirmeleri, likidite destekleri, piyasa değeri tetikleyicileri ve sözleşme özelindeki temerrüt tanımları gibi bankanın menkul kıymetleştirmelerle ilgili risklerinin performansını önemli ölçüde etkileyecek tüm yapısal özelliklerin bütünüyle anlaşılmış olması gerekir.

(2) Bankanın birinci fıkrada sayılan şartları sağlayamaması durumunda menkul kıymetleştirme risklerine %1250 risk ağırlığı uygulanır.

Geri çağırma opsiyonuna ilişkin şartlar

MADDE 9- (1) Geri çağırma opsiyonu geleneksel menkul kıymetleştirmelerde genellikle, varlık havuzunun bakiyesinin veya itfa edilmemiş menkul kıymetlerin değerinin önceden tespit edilmiş belirli bir seviyenin altına düşmesi halinde, kalan menkul kıymetleştirme risklerinin geri satın alınması yoluyla kullanılır. Sentetik menkul kıymetleştirme işlemlerinde ise, geri çağırma opsiyonu, kredi korumasının vadesinden önce sona erdirilmesi sonucunu doğuran bir sözleşme hükmü şeklinde olabilir.

(2) Aşağıdaki koşulların tamamının yerine getirilmesi halinde geri çağırma opsiyonu nedeniyle edinilen riskler için menkul kıymetleştirme riskine esas tutar hesaplanmaz:

a) Geri çağırma opsiyonunun kullanılmasının şekil ve içerik bakımından kurucu bankanın ihtiyarında olması.

b) Geri çağırma opsiyonunun, kayıpların kredi kalitesi iyileştirmelerine veya yatırımcılar tarafından sahip olunan pozisyonlara dağıtılmasından kaçınılacak şekilde veya başka yollarla kredi kalitesi iyileştirmesi sağlayacak şekilde yapılandırılmaması.

c) Geri çağırma opsiyonunun sadece, ödenmemiş dayanak varlık tutarının dayanak varlıkların başlangıçtaki tutarına oranının veya itfa edilmemiş olan menkul kıymet tutarının ihraç edilen menkul kıymetlerin tutarına oranının veya sentetik menkul kıymetleştirmelerde referans portföyün kalan tutarının orijinal referans portföyün tutarına oranının %10'u veya daha azı olduğu durumlarda kullanılabilir olması.

(3) Geri çağırma opsiyonunun ikinci fıkrada belirtilen şartları sağlamaması halinde;

a) Geleneksel menkul kıymetleştirmede, kurucu banka tarafından dayanak varlıklardan kaynaklanan riskler menkul kıymetleştirilmemiş gibi dikkate alınır ve menkul kıymetleştirme işlemlerinden kaynaklanan kazançlar Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi uyarınca çekirdek sermaye hesaplamasında indirim kalemi olarak dikkate alınır.

b) Sentetik menkul kıymetleştirmede, koruma satın alan banka menkul kıymetleştirilmiş risklerinin tamamı için, herhangi bir kredi korumasından yararlanılmamış gibi kredi riskine esas tutar hesaplar. Sentetik menkul kıymetleştirme, menkul kıymetleştirme işlemini ve satın alınan kredi korumasını belirli bir tarihte etkin bir şekilde sonlandıran geri çağırma opsiyonu dışındaki bir opsiyon içeriyorsa, bu işlem için bankaca 23 üncü maddenin dokuzuncu fıkrasında yer alan hükümler uygulanır.

(4) Geri çağırma opsiyonu kullanıldığında, opsiyonun kredi kalitesi iyileştirmesi işlevi gördüğü tespit edilirse, bu opsiyonun kullanılması banka tarafından sağlanan bir örtülü destek olarak kabul edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Menkul Kıymetleştirme Riskine Esas Tutar

Menkul kıymetleştirme riskine esas tutarın hesaplanması

MADDE 10- (1) Menkul kıymetleştirme riskine esas tutar, menkul kıymetleştirme işlemlerinin risk tutarlarına 11 inci maddede yer alan yaklaşımlar hiyerarşisine göre belirlenen uygun risk ağırlıklarının uygulanması suretiyle hesaplanan risk ağırlıklı tutarların toplamından oluşur.

(2) Menkul kıymetleştirme işlemlerinin risk tutarları;

a) Bilanço içi menkul kıymetleştirme riskleri bakımından, bilançoda izlendikleri tutarlarından 22/6/2016 tarihli ve 29750 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca ayrılmış özel karşılıklar düşüldükten sonraki değerini ifade eder.

b) Bilanço dışı menkul kıymetleştirme riskleri bakımından;

1) Kredi koruması özelliği taşımayan işlemler için, söz konusu işlemlerin nominal değerinden bunlar için Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca ayrılmış özel karşılıklar düşüldükten sonraki tutarlarına %100 kredi dönüşüm oranı uygulanmak suretiyle hesaplanır.

2) Banka tarafından satılan veya satın alınan kredi korumaları için 23 üncü maddenin birinci ilâ altıncı fıkraları uyarınca hesaplanır.

3) Yatırımcılara yapılan ödemelerin kesintisiz olarak ödenmesini sağlamak amacıyla hizmet sağlayıcı banka tarafından sağlanan, herhangi bir anda bir şarta bağlı olmaksızın ön bilgilendirme yapılmadan iptal edilebilen nakit avans taahhütlerinin risk tutarı; hizmet sağlayıcının tam geri ödeme alma hakkına sahip olması, bu hakkın varlık havuzundan sağlanan nakit akışları üzerinde diğer tüm taleplerden daha öncelikli olması ve hizmet sağlayıcının kullanılmayan taahhüt tutarını ihtiyatlı bir şekilde belirlemiş olması durumunda ** tarihli ve ** sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ğ) bendinde belirtilen kredi dönüşüm oranı uygulanmak suretiyle hesaplanabilir.

4) Faiz oranı veya para swapları gibi kredi riskine ilişkin türev sözleşmeler dışındaki banka tarafından satılan veya satın alınan türev finansal araçlardan kaynaklanan menkul kıymetleştirme işlemleri için ** tarihli ve ** sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Karşı Taraf Kredi Riskine Esas Tutarın Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ uyarınca hesaplanır.

(3) Dayanak varlıklara ilişkin genel karşılıklar dikkate alınmaz.

(4) Menkul kıymetleştirme riskleri, **tarihli ve ** sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Temel Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar İle Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ uyarınca beklenen kayıp tutar hesaplamasında dikkate alınmaz. Menkul kıymetleştirme risklerine veya kurucu bankanın bilançosunda izlenmeye devam edilen dayanak varlıklara ilişkin genel ve özel karşılıklar, ayrılması gereken karşılıkların hesaplanmasına dahil edilmeyecektir. Ancak, kurucu bankalar, menkul kıymetleştirme riskini

söz konusu işlemin dayanak varlıklarına ilişkin özel karşılıkları ve bu dayanak varlıklara ilişkin iade edilemeyen alış fiyatı indirimi tutarında azaltarak %1250 risk ağırlığı uyguladıkları menkul kıymetleştirme risklerini mahsup edebilirler.

(5) Menkul kıymetleştirme işlemlerinin risk ağırlıklı tutarları, risk tutarlarının 11 inci maddede yer alan yaklaşımlar hiyerarşisine göre belirlenen uygun risk ağırlıklarıyla çarpılmasıyla hesaplanır. Hesaplamada 24 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) ve (ç) bentlerine göre kıdemli pozisyonlar için risk ağırlığı üst sınırları veya 24 üncü maddenin iki ila dördüncü fıkralarına göre genel üst sınırlar da uygulanmalıdır. Örtüşen pozisyonlar için hesaplamada bu maddenin altı ve sekizinci fıkralarında yer alan hükümler uygulanır.

(6) Bankanın bir riske ilişkin yükümlülüklerini yerine getirerek her koşulda diğer bir riske yönelik tüm zararlarını önleyecek olması durumunda, söz konusu risklerinin birbiriyle örtüştüğü kabul edilir. Banka risklerin örtüştüğünü doğrulayabildiği takdirde; zararı önlenen risk için risk ağırlıklı tutar hesaplanması gerekli değildir.

(7) Risklerin kısmen örtüştüğü durumda;

a) Riskler iki kısma ayrılarak yalnızca zararı önlenen kısım için risk ağırlıklı tutar hesaplanmayabilir veya

b) Zararı önleyen riske ilişkin yükümlülüğün riskler tamamen örtüşüyormuş gibi genişletildiği varsayılarak risk ağırlıklı tutar altıncı fıkraya uygun olarak hesaplanabilir.

(8) Riske esas tutar hesaplanabilmesi ve karşılaştırılabilmesi koşuluyla, alım satım ve bankacılık hesaplarındaki riskler için de örtüşme dikkate alınabilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Risk Ağırlıklarının Belirlenmesi

BİRİNCİ BÖLÜM

Risk Ağırlıklarının Belirlenmesinde Kullanılan Yaklaşımlara İlişkin Hiyerarşi ve Kavramlar

Risk Ağırlıklarının Belirlenmesinde Kullanılan Yaklaşımlara İlişkin Hiyerarşi

MADDE 11- (1) Menkul kıymetleştirme riskleri, dayanak varlıkların türüne ve/veya bankaca sahip olunan bilgilere bağlı olarak aşağıdaki şekilde ele alınmalıdır:

a) İDD varlık havuzunun menkul kıymetleştirme riski için öncelikli olarak 15 inci maddede açıklanan MK-İDDY kullanılması esastır ve bu yaklaşımın kullanılması Kurum iznine tabidir.

b) Bankaca MK-İDDY'nin kullanılmasının mümkün olmaması durumunda, Kurulca aksi kararlaştırılmadığı sürece, MK-DDDY kullanılır:

1) MK-DDDY'nin kullanılması için, menkul kıymetleştirme riskinin 19 uncu maddede belirlenen operasyonel şartları karşılayan bir kredi derecelendirme notunun bulunması veya 20 nci maddede belirlenen operasyonel şartları karşılayan bir gösterge kredi derecelendirme notunun bulunması şarttır.

2) Kurul, MK-DDDY'nin kullanımını kısıtlayabilir.

3) MK-DDDY'nin kullanımının Kurulca kısıtlanmadığı durumda banka, VDFB programı kapsamında standart varlık havuzuna ilişkin derecelendirilmemiş likidite kredisi tahsisi ve kredi kalitesi iyileştirmeleri gibi menkul kıymetleştirme riskleri için MK-DDDY yerine, MK-İDEY kullanabilir. MK-İDEY'in kullanılabilmesi, bankaca menkul kıymetleştirme riski dışındaki riskler için İDD Yaklaşımları kullanımına yönelik Kurumdan izin alınmış olmasına bağlıdır. Bankaca, İDD Yaklaşımların tüm dayanak varlıklar için uygulanmadığı durumlarda, MK-İDEY'i uygulayıp uygulayamayacağı ve ne zaman uygulayacağı hususunda Kurum'un uygun görüşünün alınması zorunludur.

(2) Standart varlık havuzundan kaynaklanan riskler için MK-DDDY'yi veya MK-İDEY'i kullanamayan bir banka, 16 ncı maddenin birinci ilâ sekizinci fıkralarında açıklanan MK-SY kullanabilir.

(3) Bankanın, bir menkul kıymetleştirme işleminin dayanak varlık risk tutarlarının en az %95'i için K_{IDD} 'yi hesaplayabildiği karma varlık havuzları için MK-İDDY'ye göre uygulanacak risk ağırlığı hesaplamasında kullanılan dayanak varlıkların sermaye yükümlülüğü oranı parametresi aşağıdaki şekilde dikkate alınır:

$$d * K_{IDD} + (1-d) * K_{SA}$$

Formülde;

d: Bankanın K_{IDD} 'yi hesaplayabildiği dayanak varlık risk tutarlarının, tüm dayanak varlıkların risk tutarına oranı,

K_{IDD} ve K_{SA} : 12 nci maddede tanımlanan parametreleri, ifade eder.

(4) Bir menkul kıymetleştirmenin dayanak varlık risk tutarlarının en az %95'i için K_{IDD} hesaplayamadığı durumlarda banka, birinci fıkranın (b) bendi ile ikinci fıkrada belirtildiği şekilde standart varlık havuzları için belirlenen hiyerarşiyi kullanır.

(5) Yeniden menkul kıymetleştirme riskleri için, bankalar MK-SY'yi 17 nci maddedeki ayarlamaları dikkate alarak uygulamalıdır. Donuk alacakların menkul kıymetleştirmesinden kaynaklanan riskler için bankalar 22 nci madde hükümlerini uygular.

(6) Bu maddede belirtilen yaklaşımlardan hiçbirinin uygulanamadığı durumda, menkul kıymetleştirme risklerine %1250 risk ağırlığı uygulanır.

K_{IDD} ve K_{SA} parametreleri

MADDE 12- (1) K_{IDD} ve K_{SA} , dayanak varlıkların menkul kıymetleştirilmediği durumda sırasıyla İDD Yaklaşımları ve Standart Yaklaşım kapsamında hesaplanan temel kredi riskine esas tutarların %8 ile çarpımının, dayanak varlıkların risk tutarına oranını ifade eder. K_{IDD} ve K_{SA} hesaplamalarında, dayanak varlıklara tek tek veya havuzun tamamına Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ uyarınca uygulanan kredi riski azaltım teknikleri dikkate alınır.

(2) K_{IDD} ve K_{SA} hesaplamasında aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) Risk ağırlıklı tutar ve risk tutarı hesaplanırken, Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca ayrılmış özel karşılıklar düşülmeden ve geri ödemesiz alış fiyatı indirimleri uygulanmadan önceki tutarlar dikkate alınır.

b) ÖMKŞ içeren yapılar için, ÖMKŞ'nin nakit teminat hesabı ya da faiz veya para swaplarından kaynaklanan karşı taraf alacakları gibi ÖMKŞ'nin bir rezerv hesabına yatırım yapabileceği varlıklar dâhil, menkul kıymetleştirmeye ilişkin tüm riskler varlık havuzundaki riskler olarak dikkate alınır. K_{IDD} hesaplamasında kredi türevleri dışındaki swaplar için risk ağırlıklı tutar, swap işleminin pozitif cari piyasa değeri ile karşı tarafın risk ağırlığının çarpımıdır. Risk tutarı hesaplamasında ise bu tür swap işlemleri, herhangi bir dilim için kredi kalitesi iyileştirmesi sağlamaması nedeniyle dikkate alınmaz.

c) ÖMKŞ'nin menkul kıymetleştirmeye ilişkin risklerinin, bankanın menkul kıymetleştirme risklerini etkilemediğinin veya kredi riski azaltım teknikleri uygulanması gibi sebeplerle önemsiz hale geldiğinin ispatlanması kaydıyla, ÖMKŞ'nin menkul kıymetleştirmeye ilişkin riskleri K_{IDD} hesaplamasında dikkate alınmayabilir.

ç) Fonlanmış sentetik menkul kıymetleştirmelerde, ÖMKŞ'nin menkul kıymetleştirme riskinin geri ödenmesi için teminat görevi gören krediye bağlı tahvil ihracı veya diğer fonlanmış yükümlülüklerinden elde edilen gelirlerin önemsiz olduğunun ispatlanamaması durumunda, teminatın temerrüt riski, dilimlere ayrılmış kayıp dağılımına tabi ise; elde edilen gelirler K_{IDD} ve

K_{SA} hesaplamalarına dahil edilir. Kredi türevleri dışındaki swaplar söz konusu olduğunda risk ağırlıklı tutar, teminat değeri ile karşı tarafın risk ağırlığının çarpımıdır. Risk tutarı hesaplamasında ise teminat dikkate alınmaz.

(3) K_{IDD} hesaplamasında ilave olarak aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) Risk ağırlıklı tutar, varlık havuzundaki temerrüde düşen alacaklardan kaynaklananlar dâhil beklenen ve beklenmeyen kayıp tutarlarını içermelidir.

b) Risk tutarı hesaplamasında, rotatif kredilerin yalnızca kullandırılan kısımlarının menkul kıymetleştirildiği durumlarda, kullanılmayan bakiyeleri hesaplamada dikkate alınmaz.

c) Dayanak varlıkların temlik riskinin ihmal edilemez olması halinde, bu risk için ** tarihli ve ** sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Temel Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ’in Ek-1 Birinci Bölümünün 19 uncu fıkrası uyarınca K_{IDD} hesaplanır.

ç) Devralınan alacaklar için temerrüt ve temlik risklerinden kaynaklanan zararların aynı rezerv hesaptan karşılanması ya da aşkın teminatlandırmanın mevcut olması gibi bu risklerin bir bütün olarak ele alındığı durumlarda, temlik riski ve temerrüt riski için ayrı ayrı hesaplanan K_{IDD} ’lerin toplamı dikkate alınır.

d) Kredi riski veya temlik riskinin bir bütün olarak ele alınmadığı ve bu risklere ilişkin ayrı nakit akış şelalelerinin söz konusu olduğu durumlarda, K_{IDD} Kurum’dan görüş alınarak ihtiyatlı şekilde hesaplanır.

Dilim bağlantı noktası ve dilim ayrılma noktası

MADDE 13- (1) Dilim bağlantı noktası A, varlık havuzundaki kayıpların ilgili menkul kıymetleştirme riskinin bulunduğu dilime dağıtılmaya başlandığı eşiği ifade eder. A;

a) Sıfır ile

b) Tüm dayanak varlıkların kalan bakiyesi ile bankanın menkul kıymetleştirme riskinin bulunduğu dilim ve ondan daha kıdemli veya aynı öncelikteki tüm dilimlerin kalan bakiyelerinin farkının, tüm dayanak varlıkların kalan bakiyesine oranından, büyük olanı ifade eder.

(2) Dilim ayrılma noktası D, varlık havuzundaki kayıpların ilgili menkul kıymetleştirme riskinin bulunduğu dilimin tamamının kaybına yol açtığı eşiği ifade eder. D;

a) Sıfır ile

b) Tüm dayanak varlıkların kalan bakiyesi ile bankanın menkul kıymetleştirme riskinin bulunduğu dilimden daha kıdemli tüm dilimlerin kalan bakiyesinin farkının, tüm dayanak varlıkların kalan bakiyesine oranından, büyük olanı ifade eder.

(3) A ve D parametrelerinin hesaplanmasında, aşkın teminatlandırma ve fonlanmış rezerv hesaplarının dilim olarak kabul edilmesi ve bu rezerv hesaplarını oluşturan varlıkların dayanak varlık olarak dikkate alınması gerekir. Kredi kalitesi iyileştirmesini sağlayan fonlanmış rezerv hesaplarının yalnızca zararı karşılayan kısmı dilim ve dayanak varlık olarak kabul edilir. Likidite desteği, döviz veya faiz oranı swapları veya bu enstrümanlarla ilgili nakit teminat hesapları gibi kredi kalitesi iyileştirmesini sağlamayan fonlanmamış rezerv hesapları ve varlıklar, A ve D parametrelerinin hesaplanmasında dikkate alınmaz.

(4) Aynı menkul kıymetleştirme işlemine ilişkin iki veya daha fazla risk arasındaki tek farkın vade olması durumunda; her bir risk için hesaplanan A ve D parametreleri aynı olacaktır.

Dilim Vadesi

MADDE 14- (1) Risk ağırlıklı tutar hesaplanmalarında dilim vadesi olarak dilimin kalan etkin vadesi V_T dikkate alınır. V_T , asgari bir yıl ve azami beş yıl olmak üzere aşağıdaki yöntemler uyarınca hesaplanır:

(a) Sözleşmeye bağlı olarak yapılacak ödemeleri bir koşula veya dayanak varlıkların performansına bağlı olmamalıdır. Nakit akışlarının ödeme tarihlerinin belirli olması durumunda, dilimin kalan etkin vadesi aşağıdaki şekilde hesaplanır:

$$V_T = \frac{\sum tCF_t}{\sum CF_t}$$

CF_t = t döneminde borçlu tarafından sözleşmeye bağlı olarak ödenecek nakit akışları (anapara, t dönemindeki faiz ödemeleri ve komisyonlar)

(b) Nakit akışlarının ödeme tarihlerinin belirli olmaması durumunda dilimin kalan etkin vadesi aşağıdaki şekilde hesaplanır.

$$V_T = 1 + \%80 (V_Y - 1)$$

V_Y = Dilimin nihai yasal vadesi

(2) Menkul kıymetleştirme riskinin vadesi belirlenirken, bankanın menkul kıymetleştirilen dayanak varlıklardan kaynaklanabilecek olası zararlara maruz kalabileceği azami süre dikkate alınır. Bankanın bir taahhüt vermesi hâlinde, bu taahhütten kaynaklanan menkul kıymetleştirme riskinin vadesi taahhüdün sözleşmedeki vadesi ile dayanak varlıklardan en uzun vadeli olanın vadesinin toplamı olarak dikkate alınır. Dayanak varlıkların rotatif olması durumunda, varlık havuzuna eklenebilecek dayanak varlıkların kalan vadelerinden sözleşme uyarınca en uzun olanı kalan vade olarak dikkate alınır.

(3) İkinci fıkradaki uygulama, taahhüt verenin veya koruma sağlayıcının riskinin havuzdaki varlıkların vadesine kadar gerçekleşen kayıplarla sınırlı olmadığı tüm durumlar için geçerlidir. Kredi korumalarının, korumanın vadesine kadar oluşan zararlara sınırlı olduğu durumda, vade olarak korunan pozisyonun vadesi yerine kredi korumasının sözleşmede belirtilen vadesi dikkate alınır.

İKİNCİ BÖLÜM

Risk Ağırlıklarının Belirlenmesinde Kullanılan Yaklaşımlara İlişkin Usul ve Esaslar

MK-İDDY

MADDE 15- (1) A ve D, 13 üncü madde uyarınca belirlenen parametreleri; K_{IDD} ise 12 nci madde uyarınca hesaplanan oranı ifade etmek üzere, MK-İDDY kapsamında menkul kıymetleştirme riskine uygulanacak risk ağırlığı, %15 taban risk ağırlığından az olmamak şartıyla aşağıdaki şekilde belirlenir:

(a) D, K_{IDD} 'den küçük veya ona eşit olduğunda %1250'dir.

(b) A, K_{IDD} 'den büyük veya ona eşit olduğunda, $K_{BFY}(K_{IDD})$ 'nin 12,5 katına eşittir.

(c) A, K_{IDD} 'den küçük ve D, K_{IDD} 'den büyük olduğunda aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

$$\text{Risk Ağırlığı} = \frac{12,5 \times (K_{IDD} - A)}{D - A} + \frac{12,5 \times K_{BFY}(K_{IDD}) \times (D - K_{IDD})}{D - A}$$

(2) Birinci fıkra uygulamasında basitleştirilmiş formül yaklaşımı ile menkul kıymetleştirme pozisyonu başına hesaplanan sermaye gereksinimini ifade eden $K_{BFY}(K_{IDD})$ aşağıdaki şekilde hesaplanır.

$$K_{BFY}(K_{IDD}) = \frac{e^{au} - e^{al}}{a(u-l)}$$

Formülde;

a) e sabiti, 2,71828'e eşit doğal logaritma tabanını,

b) $a = - (1 / (p * K_{IDD}))$,

c) $u = D - K_{IDD}$,

ç) $l = \max (A - K_{IDD}; 0)$,

ifade eder.

(3) İkinci fıkranın (b) bendi uygulamasında p parametresi aşağıdaki şekilde hesaplanır:

$$p = \max \left[0,3; \left(A + \frac{B}{N} + (C \times K_{IDD}) + (D \times THK) + (E \times V_T) \right) \right]$$

Formülde;

a) N, dayanak varlık havuzundaki etkin risk sayısı olup, TT_n varlık havuzundaki n inci araca ilişkin temerrüt halinde risk tutarını ifade etmek üzere aşağıdaki formül vasıtasıyla hesaplanır. Hesaplama aynı borçluya ait birden fazla risk tek bir araç olarak ele alınmalıdır.

$$N = \frac{(\sum_n TT_n)^2}{\sum_n TT_n^2}$$

b) A, B, C, D ve E parametreleri aşağıdaki tabloya göre belirlenir.

		A	B	C	D	E
Perakende alacaklar	Kıdemli	0	0	-7,48	0,71	0,24
	Kıdemli olmayan	0	0	-5,78	0,55	0,27
Perakende olmayan alacaklar	Kıdemli, granüler ($N \geq 25$)	0	3,56	-1,85	0,55	0,07
	Kıdemli, granüler olmayan ($N < 25$)	0,11	2,61	-2,91	0,68	0,07
	Kıdemli olmayan, granüler ($N \geq 25$)	0,16	2,87	-1,03	0,21	0,07
	Kıdemli olmayan, granüler olmayan ($N < 25$)	0,22	2,35	-2,46	0,48	0,07

c) THK_n ; n inci borçlunun tüm alacaklarına ilişkin ortalama THK'yi ifade etmek üzere, risk tutarı ile ağırlıklandırılmış ortalama THK aşağıdaki formül vasıtasıyla hesaplanır.

$$THK = \frac{\sum_n THK_n \times TT_n}{\sum_n TT_n}$$

ç) Devralınan alacaklar için temerrüt ve temlik risklerinden kaynaklanan zararların aynı rezerv hesaptan karşılanması ya da aşkın teminatlandırmanın mevcut olması gibi bu risklerin bir bütün olarak ele alındığı durumlarda; THK, temerrüt riski için THK'ların ağırlıklı ortalaması, temlik riski için ise %100 olarak dikkate alınır. Ağırlıklar, sırasıyla temerrüt riski ve temlik riski için ayrı ayrı hesaplanan İDD sermaye yükümlülükleridir.

d) V_T , 14 üncü maddede açıklandığı gibi hesaplanan dilimin vadesidir.

(4) İDD varlık havuzunun hem perakende hem de perakende olmayan risklerden oluşması halinde, havuz perakende ve perakende olmayan olmak üzere alt havuzlara bölünür ve her bir alt havuz için ayrı N, K_{IDD} , THK ve p parametresi hesaplanır. Her bir alt varlık havuzundaki p

parametresi ile risklerin nominal tutarı esas alınarak, işlem için tek bir ağırlıklı ortalama p parametresi hesaplanır.

(5) 11 inci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları uyarınca bir karma varlık havuzu için MK-İDDY'nin uygulanması durumunda, p parametresinin hesaplanmasında yalnızca havuzdaki İDD Yaklaşımına tabi dayanak varlıklar dikkate alınır. Standart Yaklaşımına tabi dayanak varlıklar ise söz konusu hesaplamada dikkate alınmaz.

(6) Varlık havuzundaki en büyük dayanak varlık riskinin havuzdaki payı olan C1 0,03'ten fazla değilse, banka THK'yi 0,50 olarak belirleyebilir ve N'yi aşağıdaki formül vasıtasıyla hesaplayabilir:

$$N = \left((C_1 \times C_m) + \frac{(C_m - C_1) \times \max(1 - m \times C_1, 0)}{m - 1} \right)^{-1}$$

Formülde, “m” banka tarafından belirlenmek üzere; C_m , varlık havuzundaki en büyük “m” adet dayanak varlık riskinin toplamının havuzdaki payını ifade eder. Bankaca sadece C_1 bilgisi mevcutsa ve bu tutar 0,03'ten fazla değilse; THK, 0,50 ve N, $1/C_1$ olarak belirlenebilir.

(7) Döviz veya faiz oranı swapları gibi piyasa riskinden korunma işlemleri için risk ağırlığı olarak, söz konusu swaplarla aynı kıdeme sahip bir menkul kıymetleştirme riskinin veya böyle bir riskin olmaması durumunda daha az kıdemli bir sonraki dilimin risk ağırlığı gösterge olarak kullanılabilir.

(8) Bu madde kapsamında; BŞK menkul kıymetleştirme risklerine uygulanacak risk ağırlığının hesaplanmasında;

a) Üçüncü fıkra belirtilen p parametresi aşağıdaki şekilde hesaplanır:

$$p = \max \left[0,3; 0,5 \left(A + \frac{B}{N} + (C \times K_{IDD}) + (D \times THK) + (E \times V_T) \right) \right]$$

b) Birinci fıkra belirtilen taban risk ağırlığı %10 olarak uygulanır.

(9) K_{IDD} hesaplamasında, Temel Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ kapsamında;

(a) Perakende alacaklar için, bankanın öncelikli olarak içsel verilere güvenmediği durumlarda ve

(b) Perakende olmayan alacaklar için, her bir borçlunun temerrüt riskini değerlendirmenin bankaya aşırı yük getireceği hallerde,

onuncu ilâ on ikinci fıkra hükümlerine ilave olarak, Temel Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin devralınan alacaklara ilişkin; temerrüt riskine esas tutar hesaplaması, devralınan alacaklara ilişkin temerrüt oranı, beklenen kayıp ve THK hesaplamalarına ilişkin özel şartların sağlanmasına ilişkin hükümler dikkate alınabilir.

(10) Temel kredi riskine esas tutarın İDD Yaklaşımları ile ölçülmesine ilişkin diğer tüm asgari gereklilikler saklı kalmak kaydıyla; dokuzuncu fıkra yalnızca devralınan alacaklara değil, tüm dayanak varlıklara uygulanabilir. Devralınan alacaklar, dokuzuncu fıkra yer alan koşulların karşılandığı dayanak varlıklar; devralınan kurumsal alacaklar ise menkul kıymetleştirilmiş perakende olmayan alacaklar olarak anlaşılmalıdır.

(11) Dokuzuncu fıkranın uygulamasında, devralınan alacaklar için aşağıdaki durumlar dikkate alınır:

(a) Temel Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ'de devralınan alacaklara ilişkin olarak yer alan, bankanın varlık havuzundan elde edilen tüm gelirler üzerinde hak talebinde bulunması veya bu gelirlerde

oransal bir paya sahip olması gerekliliği geçerli değildir. Bunun yerine, ilgili menkul kıymetleştirme belgelerinin hükümlerine uygun olarak, bankanın menkul kıymetleştirmedeki riskine tahsis edilmiş olan dayanak varlık havuzundan elde edilen tüm gelirler üzerinde bir talep hakkı olmalıdır.

(b) Temel Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ'in devralınan alacaklar için beklenen kayıp ve THK hesaplamalarına ilişkin özel şartların sağlanmasına ilişkin hükümler bakımından, alacakları devralan banka, K_{IDD} hesaplayan banka olarak dikkate alınır.

(c) Temel Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ'in EK-2 elli ikinci ilâ elli yedinci fıkralarındaki devralınan alacaklara ilişkin şartlar bakımından, banka, menkul kıymetleştirilmiş riskler için temerrüt olasılığını, THK veya beklenen kaybı hesaplayan banka olarak dikkate alınır.

(ç) K_{IDD} hesaplayan banka, Temel Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ'in EK-2 elli ikinci ilâ elli yedinci fıkralarındaki devralınan alacaklara ilişkin şartları sağlamıyorsa, ilgili menkul kıymetleştirme belgelerinin şartlarına uygun olarak, bu şartların yatırımcılar adına ve yatırımcıların menfaatleri doğrultusunda hareket eden ve menkul kıymetleştirme yapısında yer alan bir diğer taraf aracılığıyla karşılanmasını sağlamalıdır. Bankanın menkul kıymetleştirmedeki riskine tahsis edilmiş olan dayanak varlık havuzundan elde edilen tüm gelirler için etkin kontrol ve mülkiyet haklarına ilişkin gereklilikleri karşılanmalıdır. Temel Kredi Riskine Esas Tutarın İçsel Derecelendirmeye Dayalı Yaklaşımlar ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ'in EK-2 elli beşinci fıkrasının (a) bendinde yer alan kriterler ve kredi kullandırma politikaları olarak, menkul kıymetleştirme işlemi kapsamında belirlenen kurallar uygulanmalıdır.

(12) Kurum, bankanın asgari gerekliliklere uyumuna bağlı olarak, devralınan alacaklar için dokuzuncu fıkradaki yaklaşımın kullanılmasını sınırlandırmaya yetkilidir.

MK-SY

MADDE 16- (1) A ve D 13 üncü madde uyarınca belirlenen parametreleri; K_{SA} , 12 nci madde uyarınca hesaplanan değeri ifade etmek üzere, MK-SY kapsamında menkul kıymetleştirme riskine uygulanacak risk ağırlığı (RA), %15 taban risk ağırlığından az olmamak şartıyla aşağıdaki şekilde belirlenir;

(a) D, K_A 'dan küçük veya ona eşit olduğunda %1250'dir.

(b) A, K_A 'dan büyük veya ona eşit olduğunda, $K_{BDFY(K_A)}$ 'nın 12,5 katına eşittir.

(c) A, K_A 'dan küçük ve D, K_A 'dan büyük olduğunda aşağıdaki formüle göre hesaplanır.

$$RA = (12,5 \times \frac{K_A - A}{D - A}) + (12,5 \times K_{BDFY(K_A)} \times \frac{D - K_A}{D - A})$$

(2) Birinci fıkra uygulamasında, basitleştirilmiş formül yaklaşımı ile her bir menkul kıymetleştirme pozisyonu için hesaplanan sermaye gereksinimini ifade eden $K_{BDFY(K_A)}$ aşağıdaki şekilde hesaplanır.

$$K_{BDFY(K_A)} = \frac{e^{au} - e^{al}}{a(u-l)}$$

Formülde;

a) $a = - (1 / (p \cdot K_A))$

b) $u = D - K_A$

c) $l = \max (A - K_A; 0)$

ifade eder.

(3) İkinci fıkra uygulamasında, yeniden menkul kıymetleştirme pozisyonları hariç, p parametresi 1'e eşittir.

(4) Birinci fıkra uygulamasında K_A aşağıdaki formül kullanılarak hesaplanır:

$$K_A = [(1-W) \times K_{SA}] + (0,5 \times W)$$

Formülde; W değişkeni, ödemesi gecikmiş dayanak varlıkların nominal tutar toplamının, dayanak varlıkların nominal tutarına oranıdır. Ödemesi gecikmiş dayanak varlıklar, vadesi 90 gün veya daha fazla geçmiş olan, ödeme aczi nedeniyle icra ve iflas süreçlerine tabi olan, haciz sürecinde olan veya menkul kıymetleştirme sözleşmesinde temerrüt olarak tanımlanan durumlar kapsamında temerrüde düşmüş varlıkları ifade eder.

(5) Varlık havuzunun %5 ve daha azı için dördüncü fıkra uyarınca tanımlanan ödemesi gecikmiş dayanak varlıkların tespit edilememesi durumunda, K_A hesaplamasında aşağıdaki ayarlama yapılır:

$$K_A = \left(\frac{TT_1}{\text{Toplam } TT} \times K_A^1 \right) + \frac{TT_2}{\text{Toplam } TT}$$

Formülde;

- a) " TT_1 ", W değişkeninin bilindiği alt varlık havuzunun risk tutarını,
- b) " K_A^1 ", W değişkeninin bilindiği alt varlık havuzuna ilişkin hesaplanan K_A değerini,
- c) " TT_2 ", W değişkeninin bilindiği alt varlık havuzunun risk tutarını,

ifade eder.

(6) Varlık havuzunun %5'ten fazlası için dördüncü fıkra uyarınca tanımlanan ödemesi gecikmiş dayanak varlıkların tespit edilememesi durumunda, ilgili menkul kıymetleştirme risklerine %1250 risk ağırlığı uygulanır.

(7) Döviz veya faiz oranı swapları gibi piyasa riskinden korunma işlemleri için risk ağırlığı olarak, söz konusu swaplarla aynı kıdeme sahip bir menkul kıymetleştirme riskinin veya böyle bir riskin olmaması durumunda daha az kıdemli bir sonraki dilimin risk ağırlığı gösterge olarak kullanılabilir.

(8) Daha kıdemli dilimlerin derecelendirildiği ve derecelendirilmemiş daha az kıdemli dilime MK-SY uygulandığı bir işlemde; derecelendirilmemiş dilime MK-SY uygulayarak hesaplanan nihai risk ağırlığı, bu dilimden daha kıdemli ve derecelendirilmiş olan dilimin risk ağırlığından daha düşük olamaz.

(9) Bu madde kapsamında BŞK menkul kıymetleştirme risklerine uygulanacak risk ağırlığının hesaplanmasında;

a) p parametresi 0,5 olarak alınır.

b) Birinci fıkrada belirtilen taban risk ağırlığı; kıdemli dilimler için %10, kıdemli olmayan dilimler için %15'tir.

MK-SY kapsamında yeniden menkul kıymetleştirme pozisyonları

MADDE 17- (1) Yeniden menkul kıymetleştirme riskleri için MK-SY hükümleri uygulanır.

(2) 16 ncı maddenin bir ila sekizinci fıkralarında belirtilen MK-SY hükümlerinin uygulanmasında;

a) Taban risk ağırlığı %100 olarak uygulanır.

b) Dayanak varlıkları oluşturan menkul kıymetleştirmelerin sermaye gereksinimi, bu Tebliğ hükümleri uyarınca hesaplanır.

c) Dayanak varlık havuzundaki herhangi bir menkul kıymetleştirme riski için W değişkeni 0 olarak alınır.

ç) p parametresi 1,5 olarak alınır.

d) Menkul kıymetleştirme risklerine ve risk ağırlıklarına ilişkin üst sınırların belirlendiği 24 üncü madde hükümleri yeniden menkul kıymetleştirme risklerine uygulanamaz.

(3) Yeniden menkul kıymetleştirmeye ilişkin varlık havuzunun, menkul kıymetleştirme risklerinden ve menkul kıymetleştirme olmayan diğer varlıklardan oluşması durumunda K_A parametresi aşağıdaki şekilde hesaplanır:

a) Varlık havuzundaki menkul kıymetleştirme riskleri, diğer varlıklara ilişkin risklerden ayrılarak alt küme olarak dikkate alınır.

b) Her bir alt küme için K_A parametresi ayrı ayrı hesaplanır ve her bir alt küme için W değişkeni ayrı ayrı uygulanır. Bu hesaplamada W değişkeni, dayanak varlıkların menkul kıymetleştirme riskleri olduğu alt küme için 0 olarak alınırken diğer varlıkların olduğu alt küme için 16 ncı maddenin dördüncü fıkrasına göre hesaplanır.

c) K_A parametresi, her bir alt küme için hesaplanan K_A 'ların nominal risk tutarı ile ağırlıklandırılmış ortalamasıdır.

MK-DDDY

MADDE 18- (1) KDK tarafından derecelendirilen veya gösterge kredi derecelendirme notu bulunan menkul kıymetleştirme risklerinin MK-DDDY kapsamındaki risk ağırlıkları %15 taban risk ağırlığından az olmamak ve 19 ve 20 nci maddelerde yer alan operasyonel şartların karşılanması koşuluyla, bu madde uyarınca hesaplanır.

(2) Kısa vadeli kredi derecelendirme notu veya kısa vadeli derecelendirmeye dayalı bir gösterge kredi derecelendirme notu mevcut olan menkul kıymetleştirme risklerine aşağıdaki risk ağırlıkları uygulanır:

Kredi Kalitesi Kademesi	1	2	3	Diğer
Risk Ağırlığı	%15	%50	%100	%1250

(3) Uzun vadeli kredi derecelendirme notu veya uzun vadeli derecelendirmeye dayalı bir gösterge kredi derecelendirme notu mevcut olduğunda risk ağırlıkları; kredi derecelendirme notu veya mevcut bir gösterge kredi derecelendirme notu, riskin öncelik sırası, dilim vadesi ve kıdemli olmayan dilimlerde dilim kalınlığına dayalıdır. Risk ağırlıkları, 14 üncü madde uyarınca hesaplanan dilim vadesi dikkate alınarak aşağıdaki tabloda yer alan 1 ve 5 yıl için belirlenen risk ağırlıkları arasında doğrusal interpolasyon kullanılarak hesaplanır.

Kredi Kalitesi Kademesi	Kıdemli dilim		Kıdemli olmayan (ince) dilim	
	Dilim vadesi		Dilim vadesi	
	1 yıl	5 yıl	1 yıl	5 yıl
1	%15	%20	%15	%70
2	%15	%30	%15	%90
3	%25	%40	%30	%120
4	%30	%45	%40	%140
5	%40	%50	%60	%160
6	%50	%65	%80	%180
7	%60	%70	%120	%210
8	%75	%90	%170	%260
9	%90	%105	%220	%310
10	%120	%140	%330	%420

11	%140	%160	%470	%580
12	%160	%180	%620	%760
13	%200	%225	%750	%860
14	%250	%280	%900	%950
15	%310	%340	%1050	%1050
16	%380	%420	%1130	%1130
17	%460	%505	%1250	%1250
Diğer	%1250	%1250	%1250	%1250

(4) Kıdemli olmayan dilimler için risk ağırlığı hesaplamasında üçüncü fıkraya ilaveten dilim kalınlığına göre ayarlama yapılır ve risk ağırlığı aşağıdaki şekilde hesaplanır. Formülde, dilim kalınlığını ifade eden K, 13 üncü maddede tanımlanan A ve D parametrelerinin farkıdır.

Risk Ağırlığı = (Üçüncü fıkradaki tabloya göre yapılan vade ayarlaması sonrası belirlenen Risk Ağırlığı) × (1 - min (K, %50))

(5) Döviz veya faiz oranı swapları gibi piyasa riskinden korunma işlemleri için risk ağırlığı olarak, söz konusu swaplarla aynı kıdeme sahip bir menkul kıymetleştirme riskinin veya böyle bir riskin olmaması durumunda daha az kıdemli bir sonraki dilimin risk ağırlığı esas alınır.

(6) Bu madde uyarınca hesaplanan risk ağırlığı, aynı menkul kıymetleştirmenin aynı derecelendirme ve vadeye sahip, daha kıdemli bir üst dilimine karşılık gelen risk ağırlığından düşük olamaz.

(7) Bu madde kapsamında, BŞK menkul kıymetleştirme risklerine uygulanacak risk ağırlığının hesaplanmasında;

a) Kısa vadeli kredi derecelendirme notuna sahip alacaklar için veya kısa vadeli derecelendirmeye dayalı bir gösterge kredi derecelendirme notu mevcut olduğunda, ikinci fıkradaki tablo yerine aşağıdaki tablo uygulanır:

Kredi Kalitesi Kademesi	1	2	3	Diğer
Risk Ağırlığı	%10	%30	%60	%1250

b) Uzun vadeli kredi derecelendirme notuna sahip alacaklar için üçüncü fıkradaki tablo yerine aşağıdaki tablo uygulanır.

Kredi Kalitesi Kademesi	Kıdemli dilim		Kıdemli olmayan (ince) dilim	
	Dilim vadesi		Dilim vadesi	
	1 yıl	5 yıl	1 yıl	5 yıl
1	%10	%10	%15	%40
2	%10	%15	%15	%55
3	%15	%20	%15	%70
4	%15	%25	%25	%80
5	%20	%30	%35	%95
6	%30	%40	%60	%135
7	%35	%40	%95	%170
8	%45	%55	%150	%225
9	%55	%65	%180	%255

10	%70	%85	%270	%345
11	%120	%135	%405	%500
12	%135	%155	%535	%655
13	%170	%195	%645	%740
14	%225	%250	%810	%855
15	%280	%305	%945	%945
16	%340	%380	%1015	%1015
17	%415	%455	%1250	%1250
Diğer	%1250	%1250	%1250	%1250

c) Birinci fıkrada belirtilen taban risk ağırlığı; kıdemli dilimler için %10, kıdemli olmayan dilimler için %15'tir.

MK-DDDY kapsamında kredi derecelendirme notlarının kullanımına ilişkin şartlar

MADDE 19– (1) MK-DDDY kapsamında risk ağırlıklı tutar hesaplamasında, KDK'lerin kredi derecelendirme notları tutarlı olarak kullanılmalı ve yalnızca lehe yorumlanacak bir şekilde seçici olarak kullanılmamalıdır.

(2) Kredi derecelendirme notlarının menkul kıymetleştirme hesaplamalarında kullanımına ilişkin olarak aşağıda belirtilen operasyonel şartlara uyulması esastır:

a) Kredi derecelendirmesi, yapılacak olan her türlü ödemeye ilişkin kredi riski dikkate alınarak belirlenir.

b) Kredi derecelendirme notları kamuya açık olmalıdır. Kredi derecelendirmeleri yalnızca kamunun erişimine açık bir ortamda yayımlandıkları ve KDK'nin geçiş matrisine dâhil edildikleri takdirde kamuya açıklanmış kabul edilir. Kredi derecelendirme notlarının sadece sınırlı sayıda ilgilinin erişimine sunulması kamuya açıklanma koşuluna uyulması açısından yeterli değildir. Kayıp ve nakit akışı analizleri ile kredi derecelendirmelerinin, menkul kıymetleştirmeye konu varlıkların derecelendirmelerine ilişkin varsayımlardaki değişikliklere duyarlılığı kamuya açıklanır. Kredi derecelendirme notlarının ücretsiz olarak kamuya açık olmadığı durumda, notların kullanılabilmesi için bu durumun derecelendirme kuruluşunun tabi olduğu uluslararası standartlara uygun olarak, kendi kamuya açıklama politikaları dahilinde gerekçelendirilmesi ve bu hususta Kurumun uygun görüşünün alınması gerekmektedir.

c) KDK'nin, Derecelendirme Kuruluşlarının Yetkilendirilmesine ve Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri kapsamında menkul kıymetleştirmelerin derecelendirilmesinde piyasada kabul görmüş olması esastır.

ç) İki veya daha fazla yetkili KDK'nin kullanılabildiği ve bunların aynı menkul kıymetleştirme riskine ilişkin kredi riskini farklı şekilde değerlendirdiği durumlarda, Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım İle Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin 21 inci maddesinin beşinci fıkrası hükümleri uygulanır.

(3) Kredi riski azaltımının, Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ uyarınca dikkate alınabilir bir garantör tarafından belirli dayanak varlıklara veya varlık havuzunun tamamına sağlandığı ve menkul kıymetleştirme risklerine atanan kredi derecelendirmesine yansıtıldığı durumda, söz konusu kredi derecelendirme notu ile ilişkili risk ağırlığı kullanılır. Bu durumda, bu menkul kıymetleştirmeye ilişkin sermaye yükümlülüğünün belirlenmesinde söz konusu kredi riski azaltım unsuru tekrar dikkate alınmaz. İlgili kredi derecelendirmesine yansıtılan koruma sağlayıcısının, Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ kapsamında dikkate alınan bir garantör olmaması durumunda, koruma kapsamındaki menkul kıymetleştirme riskleri derecelendirilmemiş olarak kabul edilir.

(4) Bir menkul kıymetleştirmede kullanılan kredi riski azaltım tekniğinin, sadece belirli bir menkul kıymetleştirme riskini koruduğu ve bu korumanın kredi derecelendirmesine

yansıtıldığı durumda, söz konusu risk derecelendirilmemiş gibi ele alınır ve ilgili risk azaltım tekniğinin dikkate alınması için Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ kapsamında ilgisine göre temel kredi riskine esas tutar hesaplamasında Standart Yaklaşım veya Temel İDD Yaklaşımı için belirlenen kredi riski azaltımı hükümleri uygulanır.

(5) Menkul kıymetleştirme işlemine ilişkin derecelendirme notunun banka tarafından sağlanan, likidite kredisi tahsis taahhüdü veya kredi kalitesi iyileştirmesi gibi, fonlanmamış desteğe kısmen ya da tamamen dayalı olduğu durumda bu kredi derecelendirme notu kullanılamaz. Bu durumda söz konusu banka, ilgili menkul kıymetleştirme riskini derecelendirilmemiş gibi dikkate alır. Banka bu menkul kıymetleştirme işlemindeki söz konusu likidite kredisi tahsis taahhüdü veya kredi kalitesi iyileştirmesi gibi menkul kıymetleştirme riskleri için risk ağırlıklı tutar hesaplamaya devam eder.

MK-DDDY kapsamında gösterge kredi derecelendirme notu kullanımına ilişkin şartlar

MADDE 20– (1) Aşağıda belirtilen şartların sağlanması kaydıyla, MK-DDDY kapsamında derecelendirilmemiş bir menkul kıymetleştirme riski için gösterge kredi derecelendirme notu kullanılabilir:

a) Gösterge kredi derecelendirme notu referans olarak kabul edilen menkul kıymetleştirme riski, kredi derecelendirme notu olmayan menkul kıymetleştirme riskine göre her bakımdan eşit ya da daha az kıdemli bir sırada olmalıdır.

b) Referans olarak kabul edilen menkul kıymetleştirme riski için üçüncü taraf garantileri veya diğer kredi kalitesi iyileştirmelerinin mevcut olması ancak, kredi derecelendirme notu olmayan riskler için mevcut olmaması durumunda gösterge kredi derecelendirme notu dikkate alınamaz.

c) Referans menkul kıymetleştirme riskinin vadesi, derecelendirilmemiş riskin vadesine eşit veya daha uzun olmalıdır.

ç) Gösterge kredi derecelendirme notu, derecelendirilmemiş riskin kıdemine ya da referans menkul kıymetleştirme riskinin derecelendirmesine ilişkin değişiklikleri yansıtacak şekilde sürekli olarak güncellenmelidir.

d) Gösterge kredi derecelendirmesi 19 uncu madde kapsamında sayılan KDK'lerin kredi derecelendirmelerine ilişkin genel şartları sağlamalıdır.

MK-İDEY

MADDE 21 – (1) VDFB programına yönelik derecelendirilmemiş likidite kredisi tahsis taahhütleri, kredi kalitesi iyileştirmeleri ve benzeri menkul kıymetleştirme risklerine ilişkin olarak; 11 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin üç numaralı alt bendinde yer alan menkul kıymetleştirilmiş risk tutarlarına uygulanabilir olması şartı aranmaksızın, temel kredi riskine esas tutar hesaplamasında kullanımına izin verilmiş en az bir içsel derecelendirmeye dayalı modele sahip olunması ve içsel değerlendirme sürecinin üçüncü fıkra da belirtilen operasyonel şartları karşılaması koşuluyla, bankaların risk ağırlıklı tutar hesaplamalarında kendi içsel kredi kalitesi değerlendirmelerini kullanabilmeleri Kurum iznine tabidir.

(2) Birinci fıkra da belirtilen risklere ilişkin içsel değerlendirmeler, bir KDK'nin ilgili kredi derecelendirme notlarıyla eşleştirilmelidir. Bu kredi derecelendirme notu eşleştirmeleri, MK-DDDY kapsamında uygun risk ağırlıklarını belirlemek için kullanılır.

(3) Birinci fıkra da belirtilen risklere ilişkin riske esas tutarın belirlenmesinde içsel değerlendirmelerin kullanılabilmesi için aşağıdaki şartların sağlanması gerekir:

a) VDFB programı tarafından ihraç edilen VDFB'lerin MK-DDDY kapsamında derecelendirilmiş olması gerekir.

b) Birinci fıkra da belirtilen risklerin kredi kalitesinin içsel değerlendirmesi, ilgili programda satın alınan varlık türü için KDK'nin derecelendirme kriterlerine dayanmalı ve içsel

değerlendirme ile atanan ilk derecelendirme notu asgari yatırım yapılabilir düzeyde olmalıdır. İlave olarak, içsel değerlendirme, yönetim bilgi sistemleri ve ekonomik sermaye modelleri dahil olmak üzere bankanın risk yönetimi süreçlerinde kullanılmalı ve genel olarak içsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımların kullanılmasına ilişkin tüm gereklilikleri karşılamalıdır.

c) KDK'nin standartları ile bankanın içsel değerlendirmeleri eşleştirilmelidir. MK-İDEY kapsamında kredi kalitesi iyileştirmesi seviyesinin hesaplanmasında garantiler dikkate alınırken, Kurum gerekli gördüğü takdirde, satıcı tarafından sağlanan rücu garantilerini, ilave geliri veya bankaya sınırlı koruma sağlayan diğer ilk kayıp kredi kalitesi iyileştirmelerinin tamamen veya kısmen dikkate alınmasına izin vermeyebilir.

ç) İçsel değerlendirme sürecinde, KDK'nin derecelendirme notlarına karşılık gelecek şekilde, risk dereceleri belirlenmelidir.

d) İçsel değerlendirme süreci, özellikle kredi kalitesi iyileştirmesi gerekliliklerini belirlemeye yönelik stres faktörleri açısından, satın alınan varlık türü için, asgari olarak VDFB programı tarafından ihraç edilen bonoyu derecelendiren başlıca KDK'lerin kamuya açık derecelendirme kriterleri kadar ihtiyatlı olmalıdır. İçsel değerlendirme sürecinde, ilgili programı derecelendiren diğer KDK'lerin kamuya açık derecelendirme kriterlerinin de göz önünde bulundurulması uygundur. Derecelendirme metodolojileri göz önünde bulundurulurken asgari olarak aşağıdaki hususlara dikkat edilir:

1) Bir VDFB programı tarafından ihraç edilen bononun, iki veya daha fazla KDK tarafından derecelendirilmesi ve bu KDK'lerin eşdeğer kredi derecelendirme notu için farklı stres faktörü ve kredi kalitesi iyileştirmesi seviyelerini gerektirmesi halinde; bankaca en ihtiyatlı veya en yüksek düzeyde kredi koruması gerektiren stres faktörü dikkate alınır.

2) Bir VDFB programının derecelendirilmesi için KDK seçilirken, sadece nispeten daha az kısıtlayıcı derecelendirme metodolojilerine sahip olan KDK'ler seçilmemelidir. Seçilen KDK'lerden birinin derecelendirme metodolojisinde, finansman bonosunun kredi derecelendirme notunu olumsuz etkileyen değişiklikler olması durumunda; VDFB programına ilişkin içsel değerlendirmeler, KDK'nin revize edilmiş derecelendirme metodolojisi dikkate alınarak gözden geçirilir.

3) Süreci veya derecelendirme kriterleri kamuya açık olmayan bir KDK'nin derecelendirme metodolojisi, içsel değerlendirme oluşturmak için kullanılamaz. Kamuya açık olmayan metodoloji, kamuya açık metodolojiden daha ihtiyatlı ise banka, kamuya açık olmayan bu metodolojiye ilişkin bilgilere erişimi olduğu ölçüde, bu metodolojiyi içsel değerlendirme sürecinde dikkate alır.

4) Bir varlık veya alacağa ilişkin bir KDK derecelendirme metodolojisinin kamuya açık olmaması durumunda, bu metodoloji içsel değerlendirme oluşturmak için kullanılamaz. Ancak, VDFB programının finansman bonosunu derecelendiren bir KDK'nin derecelendirme kriterleri tarafından mevcut durumda ele alınmayan yeni veya ilk defa karşılaşılan bir yapı şeklinde oluşturulmuş işlemlerin söz konusu olduğu özel durumlarda, ilgili risklere MK-İDEY'in uygulanıp uygulanmayacağı hususunda Kurumun görüşü alınır.

e) Bankanın içsel değerlendirme süreci; iç denetim birimi, bağımsız denetim kuruluşları, KDK, bankanın kredi izleme birimi veya risk yönetimi birimlerinden herhangi biri tarafından düzenli olarak gözden geçirilmeli ve geçerliliği değerlendirilmelidir. Gözden geçirme işini gerçekleştiren birimler VDFB programının iş süreçlerinden ve programdaki dayanak varlıklara ilişkin müşteri ilişkilerinden bağımsız olmalıdır.

f) Banka, içsel değerlendirme sürecinin performansını değerlendirmek amacıyla performansı izlemeli ve maruz kalınan risklerin performansı bunlarla ilgili belirlenen içsel değerlendirmelerden farklılaştığında, değerlendirme sürecinde gerekli değişiklikleri yapmalıdır.

g) VDFB programı, kredi tahsis standartlarına sahip olmalıdır. Varlık satın alımı söz konusu olduğunda, VDFB programının yöneticisi tarafından satın alma işleminin yapısına

yönelik bir çerçeve geliştirilmelidir. Satın alınan varlığın türü, likidite kredisi tahsis taahhütlerinden ve kredi kalitesi iyileştirmelerinden kaynaklanan risklerin türü ve parasal değeri, nakit akış şalesine ilişkin kayıplar ve devredilen varlıkların varlıkları satan kuruluştan yasal ve ekonomik olarak ayrılmış olup olmadığı değerlendirilmelidir.

ğ) Varlık satıcısının risk profiline ilişkin kredi analizi yapılmalı ve bu analizde asgari olarak aşağıdaki hususlar değerlendirilmelidir:

- 1) Geçmiş ve gelecekte beklenen finansal performansı,
- 2) Piyasadaki mevcut durumu,
- 3) Gelecekte beklenen rekabet gücü,
- 4) Kaldıraç, nakit akışı ve faiz karşılama durumu,
- 5) Borçlanma notu,
- 6) Satıcının kredi tahsis standartları, hizmet verme kapasitesi ve tahsilat süreçleri.
- h) VDFB programının kredi tahsis politikası, diğer hususların yanı sıra asgari olarak;
 - 1) Vadesi önemli ölçüde geçmiş veya temerrüde düşmüş varlıkların satın alınmasını engelleyen,
 - 2) Bireysel borçlu veya coğrafi bölge bazında aşırı yoğunlaşmayı sınırlandıran,
 - 3) Satın alınacak varlıkların vadesini sınırlandıran,

kriterler içermelidir.

ı) VDFB programı, hizmet sağlayıcısının operasyonel kabiliyetini ve kredi kalitesini göz önünde bulunduran tahsilat süreçlerine sahip olmalıdır. Bu amaç doğrultusunda satıcı veya hizmet sağlayıcısının riski, fonların birbirine karışmasını önlemek için satıcının veya hizmet sağlayıcının mevcut kredi kalitesine dayalı tetikleyiciler belirlenmesi ve programa yapılan ödemelerin sürekliliğini sağlamaya yardımcı olacak önlemler alınması gibi çeşitli yöntemlerle azaltılmalıdır.

i) VDFB programının satın almayı öngördüğü bir varlık havuzundaki toplam kayıp tahmini, kredi ve temlik riski gibi, tüm potansiyel riskleri dikkate almalıdır. Satıcı tarafından sağlanan kredi kalitesi iyileştirmeleri sadece kredi kaynaklı kayıplar temel alınarak belirlendiyse ve temlik riski ilgili risk havuzu için önemlilik arz ediyorsa, temlik riski için ayrı bir rezerv oluşturulmalıdır. Gerekli iyileştirme seviyesi belirlenirken; kayıplar, temerrütler, temlikler ve alacakların devir hızı dahil olmak üzere geçmiş yıllara ilişkin bilgiler gözden geçirilmelidir. Ağırlıklı ortalama kredi puanı gibi varlık havuzuna ilişkin özellikler değerlendirilmeli ve bireysel bir borçluya veya coğrafi bölgeye yönelik tüm yoğunlaşmalar ile varlık havuzunun granülerliği belirlenmelidir.

j) VDFB programında, varlık havuzundaki potansiyel kredi bozulmasını azaltmaya yönelik tetikleyiciler gibi yapısal tedbirler varlık satın alım sürecine dahil edilmelidir.

(4) Kurul, bankanın içsel değerlendirme sürecinin yetersiz hale geldiğinin tespit edilmesi halinde, eksiklikler giderilinceye kadar hem mevcut hem de yeni ortaya çıkacak riskler bakımından MK-İDEY uygulanmasını durdurmaya yetkilidir. Bu durumda, 16 ncı maddenin bir ila sekizinci fıkralarında açıklanan MK-SY uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Donuk Alacak Menkul Kıymetleştirilmesi

Donuk alacak menkul kıymetleştirilmesi

MADDE 22- (1) Donuk alacak menkul kıymetleştirilmesi, 16 ncı maddenin dördüncü fıkrasında tanımlanan W değişkeninin; dayanak varlıkların varlık havuzuna eklenebileceği son tarih olan kapanış tarihinde ve yenileme, yeniden yapılandırma veya diğer herhangi bir nedenle varlıkların varlık havuzuna eklendiği veya çıkarıldığı herhangi bir tarihte, %90'a eşit veya daha yüksek olduğu menkul kıymetleştirme işlemleridir.

(2) Donuk alacak menkul kıymetleştirmesine ilişkin varlık havuzu yalnızca kredileri, piyasada işlem görmeyen tahviller gibi kredi benzeri finansal araçları ve 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen şartları taşıyan sadece krediye alt katılım amacıyla kullanılan alım satıma konu araçları içerebilir. Donuk alacak menkul kıymetleştirmesine ilişkin varlık havuzu, diğer menkul kıymetleştirme risklerini içeremez.

(3) Kurum, donuk alacak menkul kıymetleştirmesi için birinci ve ikinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla;

- a) En düşük W değerini %90'dan daha yüksek belirlemeye,
- b) Varlık havuzunda yer alan ödemesi gecikmemiş varlıklara ilişkin ilave asgari kriterler belirlemeye,
- c) Belirleyeceği ödemesi gecikmemiş varlıkların varlık havuzlarına eklenmesini engellemeye yetkilidir.

(4) Varlık havuzunun K_{IDD} 'sini hesaplamak için, Temel İDDY yaklaşımının kullanılması halinde, donuk alacak menkul kıymetleştirmesi risk ağırlığı hesaplamasında MK-İDDY kullanılamaz.

(5) Donuk alacak menkul kıymetleştirmelerinde taban risk ağırlığı %100 olarak uygulanır.

(6) Donuk alacak menkul kıymetleştirmesinin geleneksel bir menkul kıymetleştirme olması ve yedinci fıkraya uygun olarak hesaplanan geri ödemesiz satış fiyatı indirimlerinin toplamının, varlık havuzunun kalan bakiyesinin %50'sine eşit veya daha yüksek olması kaydıyla; bankaca 11 inci maddedeki yaklaşımlar hiyerarşisine göre MK-İDDY veya MK-SY'yi kullanıldığı durumda, donuk alacak menkul kıymetleştirmesinin en kıdemli dilimine %100 risk ağırlığı uygulanabilir. Ödemesi gecikmemiş dayanak varlıkların sermaye yükümlülüğünü azaltmak amacıyla yapılan işlemlere %100 risk ağırlığı uygulanamaz.

(7) Altıncı fıkranın uygulamasında, geri ödemesiz satış fiyatı indirimleri, varlık havuzundaki risklerin kalan bakiyesi ile bu risklerin kurucu banka tarafından ÖMKŞ'ye satıldığı fiyat arasındaki farktır ve bu fark için kurucu bankaya veya dayanak varlıkları ilk borç verene geri ödeme yapılmaz. Kurucu bankanın donuk alacak menkul kıymetleştirmesinin dilimlerini daha sonra satmak üzere yüklenim altına girdiği durumlarda; geri ödemesiz alış fiyatı indirimleri, dilimlerin nominal tutarı ile bu dilimlerin üçüncü taraflara ilk satıldığı fiyat arasındaki farkları da içerebilir. Menkul kıymetleştirme dilimleri için geri ödemesiz alış fiyatı indirimleri belirlenirken yalnızca kurucu bankadan yatırımcılara yapılan ilk satış dikkate alınır. Sonraki yeniden satışların alış fiyatları dikkate alınmaz.

(8) Kurucu banka, 24 üncü maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen sermaye gereksinimi üst sınırını belirlerken, aynı donuk alacak menkul kıymetleştirme işlemindeki riskleri için hesaplanan toplam sermaye yükümlülüğünü dikkate alır. Bu yöntem yatırımcı banka tarafından sadece MK-İDDY kullanılması durumunda uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kredi Riski Azaltım Tekniklerinin Dikkate Alınması ve Üst Sınırlar

Menkul kıymetleştirme riskine esas tutar hesaplamasında kredi riski azaltım tekniklerinin dikkate alınması

MADDE 23- (1) Kredi korumaları aşağıdaki şartları sağladığı takdirde menkul kıymetleştirme riskine esas tutar hesaplamasında dikkate alınabilir:

(a) Bankanın MK-DDDY veya MK-SY'yi uygulaması durumunda Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğin 9 uncu maddesinde, MK-İDDY'yi uygulaması durumunda ise 11 nci maddesinde yer alan teminatlar dikkate alınabilir. ÖMKŞ'ler tarafından verilen teminatlar da dikkate alınabilir.

(b) Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğin 13 üncü maddesinde belirtilen kuruluşlar tarafından sağlanan garantiler veya kredi türevleri, Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğin kredi ve garanti türevlere ilişkin operasyonel şartları karşılaması durumunda dikkate alınabilir. ÖMKŞ'ler tarafından verilen garantiler dikkate alınmaz.

(2) Banka tarafından menkul kıymetleştirme riskine tam veya oransal kredi koruması sağlandığı durumda, 14 üncü maddede belirtilen dilim vadesi dikkate alınarak, kredi koruması sağlanan menkul kıymetleştirme riskinin ilgili kısmı doğrudan elde tutuluyormuş gibi riske esas tutar hesaplanır.

(3) Bir menkul kıymetleştirme riskine tam veya oransal kredi koruması sağlandığında, birinci fıkradaki şartların sağlanması koşuluyla, menkul kıymetleştirme riskine esas tutar hesaplamasında Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ hükümleri uygulanabilir.

(4) Dilimlenmiş kredi koruması bulunması durumunda sermaye gereksinimi aşağıdaki şekilde hesaplanır:

a) Menkul kıymetleştirme dilimi korumalı ve korumasız alt dilimlere ayrılır. Ortaya çıkan alt dilimler yeniden menkul kıymetleştirme işlemi olarak değerlendirilmez.

b) Bankanın koruma sağladığı durumda, kredi riskine esas tutar, koruma sağlanan menkul kıymetleştirme riskinin belirli bir alt dilimi doğrudan elde tutuluyormuş gibi, 11 inci maddede belirtilen yaklaşımlar hiyerarşisi dikkate alınarak, (ç) bendi ile beşinci ve altıncı fıkralar çerçevesinde hesaplanır.

c) Bankanın koruma alması durumunda, birinci fıkrada belirtilen koşulların karşılanması koşuluyla dilimlenmiş kredi koruması, kredi riskine esas tutar hesaplamasında her bir alt dilim için aşağıdaki şekilde dikkate alınır:

1) Koruma alınmamış riskler için kredi riskine esas tutar 11 inci maddede belirtilen yaklaşımlar hiyerarşisi dikkate alınarak bu fıkranın (ç) bendi ile beşinci ve altıncı fıkralar çerçevesinde hesaplanır.

2) Koruma alınmış riskler için kredi riskine esas tutar, 14 üncü maddede belirtilen dilim vadesi dikkate alınarak Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ çerçevesinde hesaplanır.

ç) MK-İDDY veya MK-SY kullanılması durumunda; kredi riskine esas tutar hesaplamasında A ve D parametreleri, dilimlenmiş kredi koruması sonrası ayrılan her bir alt dilim için ayrı ayrı hesaplanır. K_{IDD} veya K_{SA} değeri hesaplamasında başlangıçtaki menkul kıymetleştirme işleminin dayanak varlık havuzu dikkate alınır.

(5) 11 inci maddede belirtilen yaklaşımlar hiyerarşisine göre bankanın başlangıçtaki menkul kıymetleştirme riski için MK-DDDY kullanması gerektiği durumda, oluşan alt dilimler için ilgili risk ağırlıkları aşağıdaki şekilde hesaplanır.

a) Oluşan alt dilimler arasındaki göreceli öncelik sıralamasında en yüksek önceliğe sahip alt dilim için başlangıçtaki menkul kıymetleştirme riskinin risk ağırlığı kullanılır.

b) Daha düşük önceliğe sahip alt dilim için yapılacak hesaplamada aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

1) Başlangıçtaki menkul kıymetleştirme riskindeki alt dilimlerden birinin derecesi gösterge derece olarak kullanılır. Daha düşük önceliğe sahip alt dilimin risk ağırlığı bu gösterge derece kullanılarak MK-DDDY uyarınca belirlenir. Kalınlık parametresi K, yalnızca düşük önceliğe sahip alt dilim için hesaplanır.

2) Gösterge derece kullanılamaması durumunda daha düşük önceliğe sahip alt dilimin risk ağırlığı olarak, A ve D parametrelerine dördüncü fıkranın (ç) bendinde belirtilen ayarlamalar uygulanmak suretiyle MK-SY uyarınca belirlenen risk ağırlığı ile başlangıçtaki menkul kıymetleştirme riskinin MK-DDDY uyarınca belirlenen risk ağırlığından büyük olanı alınır.

(6) Başlangıçtaki menkul kıymetleştirme işleminde kıdemli olarak kabul edilmiş olsa dahi koruma sonrası daha düşük önceliğe sahip olan alt dilim, daha az kıdemli olarak ele alınır.

(7) Menkul kıymetleştirme riski için satın alınan korumanın kalan vadesinin, menkul kıymetleştirme riskinin kalan vadesinden kısa olması durumunda vade uyumsuzluğu ortaya çıkar. Vade uyumsuzluğu durumunda, Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğin altıncı kısmında yer alan vade uyumsuzluğuna ilişkin hükümler uygulanır. Riskten korunan menkul kıymetleştirme riskleri farklı vadelere sahip olması durumunda en uzun vade dikkate alınır.

(8) Sentetik menkul kıymetleştirme işlemlerindeki dayanak varlıklar için riske esas tutar hesaplanırken, dokuzuncu fıkra da yer alan vade uyumsuzluğuna ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, 11 inci maddede yer alan yaklaşımlar hiyerarşisine göre belirlenen risk ağırlıklarını kullanır. Temel kredi riskine esas tutar hesaplamasında İDD Yaklaşımlarını kullanan bankalar bakımından, söz konusu alacaklara ilişkin beklenen zarar tutarı sıfır kabul edilir.

(9) Sentetik menkul kıymetleştirmelerde kredi koruması ile dayanak varlıklar arasında vade uyumsuzluğu söz konusu olduğunda dayanak varlıkların vadesi, azami 5 yıl olmak üzere, bu varlıklardan vadesi en uzun olanı esas alınarak belirlenir. Korumanın vadesi ise Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ hükümleri esas alınarak belirlenir.

a) Kurucu banka, %1250 risk ağırlığına tabi tutulacak dilimler için risk ağırlıklı tutar hesaplamalarında vade uyumsuzluklarını dikkate almaz.

b) (a) bendi dışında kalan diğer tüm dilimler için vade uyumsuzluğu bulunması halinde risk ağırlıklı tutar;

1) “RA*”, risk ağırlıklı tutarı,

2) “RA(A)”, menkul kıymetleştirmeye tabi tutulmamış olmaları halinde bu varlıklar için oransal olarak hesaplanan risk ağırlıklı tutarı,

3) “RA(MKP)”, vade uyumsuzluğu olmadığı varsayımı altında, 8 inci fıkraya göre tespit edilen risk ağırlıklı tutarı,

4) “V”, dayanak varlıkların vadesini (yıl olarak),

5) “v”, korumanın vadesini (yıl olarak),

ifade etmek üzere, aşağıdaki formül ile hesaplanır:

$$RA^* = [RA(MKP) \times (v - 0,25)/(V - 0,25)] + [RA(A) \times (V - v)/(V - 0,25)]$$

Menkul kıymetleştirme risklerine ve risk ağırlıklarına ilişkin üst sınırlar

MADDE 24- (1) Bankalarca varlık havuzunun içeriğinin sürekli biliniyor olması şartıyla, en kıdemli pozisyondaki menkul kıymetleştirme riskleri için içerik yöntemi uyarınca; dayanak varlıkların ağırlıklı ortalama risk ağırlığı üst sınır olarak belirlenebilir. Dayanak varlıkların risk tutarı ile ağırlıklandırılmış ortalama risk ağırlığı, ağırlıklı ortalama risk ağırlığı olarak dikkate alınır. İçerik yöntemi aşağıdaki şekilde uygulanır:

a) Sadece Standart Yaklaşım veya İDD Yaklaşımlarının uygulandığı varlık havuzları söz konusu olduğunda, en kıdemli pozisyondaki menkul kıymetleştirme risklerinin risk ağırlığının üst sınırının belirlenmesinde; Standart Yaklaşım veya İDD Yaklaşımları kapsamındaki dayanak varlıklar için geçerli olan risk tutarı ile ağırlıklandırılarak hesaplanan ortalama risk ağırlığı esas alınır.

b) Karma varlık havuzları söz konusu olduğunda en kıdemli pozisyonlar için uygulanacak risk ağırlığının üst sınırının belirlenmesinde;

1) MK-İDDY uygulanırken, varlık havuzunun SA kısmına SA risk ağırlıkları, İDD kısmına İDD risk ağırlıkları,

2) MK-SY veya MK-DDDY uygulanırken, dayanak varlıkların risk ağırlıklarının İDD yaklaşımları ile hesaplanıp hesaplanmadığına bakılmaksızın, SA uyarınca hesaplanan risk ağırlıkları, dikkate alınmak suretiyle risk tutarı ile ağırlıklandırılarak hesaplanan ortalama risk ağırlığı esas alınır.

c) İDD yaklaşımları uyarınca dayanak varlıklar için uygulanan risk ağırlıkları, beklenen kayıp dikkate alınarak hesaplanır.

ç) (a) ilâ (c) bentleri uyarınca risk ağırlıkları için hesaplanan üst sınırın %15'lik taban risk ağırlığından daha düşük olması durumunda, üst sınır dikkate alınır.

(2) Menkul kıymetleştirme riskleri için azami olarak uygulanabilecek sermaye gereksinimi;

a) MK-İDDY'yi uygulayan kurucu, sponsor veya yatırımcı bankalar bakımından, varlık havuzundaki dayanak varlıklar için beklenen kayıp dâhil hesaplanan sermaye gereksinimini,

b) MK-DDDY veya MK-SY'yi uygulayan bankalar kurucu veya sponsor bankalar bakımından, varlık havuzundaki dayanak varlıklar için ilgili yaklaşım uyarınca hesaplanan sermaye gereksinimini,

c) Karma varlık havuzları söz konusu olduğunda ise dayanak varlıkların, ilgisine göre, Standart Yaklaşım veya İDD Yaklaşımları kullanılarak, İDD Yaklaşımları için beklenen kayıp dâhil, hesaplanan sermaye gereksinimleri toplamını,

ifade eder.

(3) Bankanın aynı menkul kıymetleştirme işlemindeki riskleri için azami toplam sermaye gereksinimi, $K_p * P$ 'ye eşittir. Bu fıkranın uygulanmasında;

a) Varlık havuzunda yer alan tüm dilimler için bankanın elinde tuttuğu en büyük pay olan ve yüzdesel olarak ifade edilen P;

1) Varlık havuzunun aynı diliminde bankanın bir veya daha fazla menkul kıymetleştirme riskinin bulunması durumunda; bankanın söz konusu dilimdeki menkul kıymetleştirme risklerinin toplam nominal tutarının dilimin nominal tutarına oranına,

2) Varlık havuzunun birden fazla diliminde bankanın menkul kıymetleştirme risklerinin bulunması durumunda; birinci alt bent uyarınca her bir dilim için hesaplanan oranların en büyüğüne eşittir.

b) Varlık havuzu için hesaplanan sermaye yükümlülüğünü ifade eden K_p ;

1) İDD varlık havuzunda, 11 inci maddede tanımlanan K_{IDD} 'ye,

2) Standart varlık havuzunda, 11 inci maddede tanımlanan K_{SA} 'ya,

3) Karma varlık havuzunda, havuzun standart kısmı için hesaplanan K_{SA} ve İDD kısmı için hesaplanan K_{IDD} 'nin risk tutarı ile ağırlıklandırılmış ortalamasına eşittir.

(4) Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelik uyarınca indirim kalemi olarak dikkate alınan menkul kıymetleştirme işlemlerinden kaynaklanan kazançlar ile nakit akışlarının gelecekteki marj gelirine göre değerlemesini temsil eden ve ikincil alacak niteliğindeki bilanço içi varlıklar olarak tanımlanan kredi kalitesini iyileştiren sadece faiz ödemeli menkul kıymetlere ilişkin gelirlerin tamamı sermaye yükümlülüğü üst sınırını uygulamasında dikkate alınmaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan tebliğ

MADDE 25- (1) 23/10/2015 tarihli ve 29511 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Menkul Kıymetleştirmeye İlişkin Risk Ağırlıklı Tutarların Hesaplanması Hakkında Tebliğ yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen Tebliğe yapılan atıflar bu Tebliğe yapılmış sayılır.

Yürürlük

MADDE 26- (1) Bu Tebliğ ***** tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 27- (1) Bu Tebliğ hükümlerini Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.

BASİT, ŞEFFAF VE KARŞILAŞTIRILABİLİR MENKUL KIYMETLEŞTİRMELER BİRİNCİ BÖLÜM

Kapsam ve Alternatif Uygulama

1. Kapsam ve alternatif uygulama şartları

1. VDVB riskleri ve VDVB kanalı tarafından finanse edilen işlemlere ilişkin riskler dahil olmak üzere, sadece geleneksel menkul kıymetleştirmeler BŞK menkul kıymetleştirme çerçevesi kapsamına girebilir.
2. Beşinci ilâ ellinci fıkralar arasındaki kriterleri karşılayan VDVB olmayan geleneksel menkul kıymetleştirmelere ilişkin riskler ve elli birinci ilâ yüz yirmi dokuzuncu fıkralar arasındaki kriterleri karşılayan VDVB riskleri ve/veya VDVB kanalının finanse ettiği işlemlerin riskleri BŞK kriterlerine uyumlu kabul edilir.
3. Kurucu/sponsor, yatırımcıların menkul kıymetleştirmenin BŞK kriterlerine uyumlu olup olmadığını belirlemelerine olanak sağlamak için işlem düzeyinde gerekli tüm bilgileri yatırımcılara açıklamalıdır. Yatırımcı, kurucu/sponsor tarafından sağlanan bilgilere dayanarak ilgili menkul kıymetleştirmenin BŞK kriterlerine uyum durumu hakkında kendi değerlendirmesini yapmalıdır. Kurucunun, Tebliğ'in 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına uygun olarak riskin önemli bölümünün transferini sağladığı işlemlerde elinde bulundurduğu pozisyonlara ilişkin değerlendirme yalnızca bu menkul kıymetleştirmeyi elinde bulunduran kurucu tarafından yapılır.
4. BŞK kriterlerinin her zaman karşılanması gerekir. Varlık havuzunun dinamik olduğu durumlarda; dayanak varlıkların BŞK kriterlerine uygunluğu, 48 inci ve 49 uncu fıkralarda belirtilenlerle sınırlı olmaksızın, varlıklar havuza her eklendiğinde dinamik kontrollere tabi tutulmalıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

VDVB Olmayan Geleneksel Menkul Kıymetleştirmeler

2.VDVB olmayan geleneksel menkul kıymetleştirmelere ilişkin şartlar

2.1. Kriter A1: Dayanak varlıkların niteliği

5. BŞK menkul kıymetleştirmelerde, dayanak varlık olarak dikkate alınan kredi ve diğer alacaklar homojen olmalıdır. Homojenlik değerlendirilirken; varlık türü, tabi olunan ülke mevzuatı, hukuk sistemi ve para birimi dikkate alınmalıdır. Daha karmaşık varlık sınıfları daha derin analizler gerektirdiğinden bu gibi varlıklar yerine; dayanak varlık havuzunun kiralama, anapara, faiz veya anapara ve faiz ödemeleriyle ilgili sözleşmeyle belirlenmiş periyodik ödeme akışlarına sahip varlıklardan oluşması gerekir. Referans verilen herhangi bir faiz ödemesi veya iskonto oranı yaygın olarak karşılaşılan piyasa faiz oranlarına dayanmalı, kompleks veya karmaşık formüllere veya egzotik türevlere dayanmamalıdır.

6. Sermaye yeterliliği hesaplamaları bakımından homojenlik kriteri aşağıdaki esaslar dikkate alınarak değerlendirilir:

- a) Yatırımcılar tarafından risk analizi ve durum tespit değerlendirmesinde dikkate alınan dayanak varlıkların; önemli ölçüde farklı yasal risk ve/veya kredi riski faktörlerini ve risk profillerini analiz etmeye ve değerlendirmeye gerek kalmayacak nitelikte olması gerekir.
- b) Homojenlik, benzer risk faktörleri ve risk profillerini içerecek şekilde ortak risk faktörleri temelinde değerlendirilmelidir.

- c) Dayanak varlıklar, bunlara ilişkin yapılan ödemeler ve/veya bunlardan elde edilen gelirler açısından standart yükümlülükleri içermeli ve yatırımcılara periyodik ve iyi tanımlanmış bir ödeme akışı sağlayabilecek nitelikte olmalıdır. Kredi kartı alacaklarının yatırımcılara periyodik ve iyi tanımlanmış bir ödeme akışı sağlayabilecek nitelikte olduğu kabul edilir.
- d) Yatırımcılara yapılan ödeme, esas olarak menkul kıymetleştirilen varlıklardan elde edilen anapara ve faiz gelirlerine dayanmalıdır. Yeniden finansmanın varlık havuzu içinde etkin ve dengeli şekilde dağıtılması, işlemin dayandığı kalıntı değerın yeterince düşük olması ve dolayısıyla yeniden finansmana olan bağımlılığın önemli olmaması koşuluyla, dayanak varlıkların yeniden finansmanı veya yeniden satışı mümkündür.

7. Beşinci fıkrada belirtilen yaygın olarak karşılaşılan piyasa faiz oranları, yatırımcılara diğer piyasa oranları ile ilişkilerini değerlendirmelerine olanak sağlayacak yeterli veri sağlanması halinde borç verenin fonlama maliyetini yansıtan oranlardan oluşabilir. Bankalar arası faiz oranları, merkez bankaları tarafından belirlenen faiz oranları ile bankanın veya ortaklıklarının finansmanının piyasa maliyetlerini doğrudan yansıtan dahili faiz oranları gibi borç verenin fonlama maliyetini yansıtan sektörel faiz oranları, yaygın olarak karşılaşılan piyasa faiz oranları olarak dikkate alınabilir.

8. Faiz oranı tavan ve/veya tabanları egzotik türev olarak kabul edilmez.

2.2. Kriter A2: Varlıkların performans geçmişi

9. Yatırımcılara, durum tespit değerlendirmesi yapmak üzere bir varlık sınıfı hakkında yeterli bilgi sağlamak ve farklı stres senaryoları altında beklenen kaybın daha doğru bir şekilde hesaplanmasını sağlayacak zengin bir veri setine erişim sağlamak amacıyla; menkul kıymetleştirilen varlıklarla önemli ölçüde benzer risk özelliklerine sahip dayanak varlıkların gecikme ve temerrüt verileri gibi doğrulanabilir kayıp performans verileri, anlamlı bir değerlendirme yapılmasına imkan verecek uzunlukta bir dönemi kapsamalıdır. Veri kaynakları, veriye erişim ve menkul kıymetleştirilen varlıklarla benzerliğe ilişkin dayanaklar tüm piyasa katılımcılarına açıklanmalıdır.

10. Yatırımcıların durum tespit değerlendirmesinin bir parçası olarak, yatırımcılar, varlık sınıfının performans geçmişinin yanı sıra; kurucunun, sponsorun, hizmet sağlayıcının ve menkul kıymetleştirme işleminde güven sorumluluğu taşıyan diğer tarafların, menkul kıymetleştirilmiş alacaklara önemli ölçüde benzeyen varlıklar için yeterli deneyime sahip olup olmadıklarını dikkate almalıdır.

11. Menkul kıymetleştirme işleminin kurucusu/sponsoru veya dayanak varlıkları ilk borç veren kuruluş, söz konusu dayanak varlıklara benzer risklerin oluşturulmasına ilişkin yeterli deneyime sahip olmalıdır. Yatırımcılar; dayanak varlıklara büyük ölçüde benzer kredi ve diğer alacaklar için kurucunun ve dayanak varlıkları ilk borç veren kuruluşun performans geçmişinin yeterli uzunlukta olup olmadığını değerlendirmelidir. Bu performans geçmişi, perakende alacaklar için beş yıldan, perakende olmayan alacaklar için yedi yıldan kısa olmamalıdır.

2.3. Kriter A3: Ödeme durumu

12. Sadece canlı kredi ve diğer alacakların bir menkul kıymetleştirmeye konu edilmesini sağlamak amacıyla, söz konusu kredi ve diğer alacakların, varlık havuzuna dâhil edildikleri tarihte temerrüde düşmemiş olması veya gecikmesi bulunmaması; devreden veya menkul kıymetleştirmeye taraf olanların kredi ve diğer alacaklara ilişkin beklenen kayıpta önemli bir artış olduğunu gösteren kanıtlara sahip olmaması veya yasal takip işlemlerine ilişkin yükümlülükleri bulunmaması gerekmektedir.

13. Kredi değer düşüklüğüne uğramış borçluların kredi ve diğer alacaklarının menkul kıymetleştirmeye konu edilmesini önlemek amacıyla, aşağıdaki koşulların sağlandığının kurucu/sponsorca doğrulanması gerekir:

- a) Borçlunun, varlıkların menkul kıymetleştirmeye konu edildiği tarihten önceki üç yıl içinde finansal güçlük nedeniyle yeniden yapılandırma veya iflas süreçlerine tabi tutulmamış olması.
- b) Borçlunun, resmî ve özel sicilleri içeren merkezi veri kaynaklarında olumsuz kredi sicil kaydı olmaması.
- c) Borçlunun önemli derecede temerrüt riskine işaret eden, bir kredi skoruna ya da bir KDK tarafından verilen kredi derecelendirme notuna sahip olmaması.
- ç) Dayanak varlıkların, borçlu ile ilk borç veren arasında bir ihtilafa konu olmaması.

14. On üçüncü fıkradaki koşulların değerlendirilmesi, kurucu/sponsor tarafından dayanak varlıkların havuza eklendiği kapanış tarihinden önceki bilgiler üzerinden yapılmalıdır. Bu değerlendirme en fazla kapanış tarihinden önceki 45 inci güne kadar yapılmalıdır. Bu değerlendirme sırasında, kurucunun/sponsorun bilgisi dahilinde kredi veya diğer alacağın performansında muhtemel bir bozulmayı gösteren herhangi bir kanıt bulunmamalıdır.

15. Vade sonunda tek bir taksitte ödenecek alacaklar ile kredi kartı alacakları gibi rotatif krediler hariç olmak üzere, varlık havuzuna dahil edildikleri tarihte dayanak varlıklara ilişkin en az bir ödemenin yapılmış olması gerekir.

2.4. Kriter A4: Kredi Tahsisinin Tutarlılığı

16. Dayanak varlıkların önemli ölçüde bozulmamış kredi tahsis standartlarını karşılayan kredi ve diğer alacaklardan oluştuğu durumda yatırımcı analizinin daha basit ve anlaşılır olması gerekir. Menkul kıymetleştirilen varlıkların kalitesinin kredi tahsis standartlarındaki değişikliklerden etkilenmemesini sağlamak amacıyla kurucu, yatırımcılara, menkul kıymetleştirilen tüm varlıkların kurucunun faaliyetlerinin olağan seyri içinde önemli ölçüde bozulmamış kredi tahsis standartlarına uygun olarak oluşturulduğunu göstermelidir. Kredi tahsis standartlarının değiştiği durumlarda ise, kurucu bu değişikliklerin amacını ve zamanlamasını açıklamalıdır. Kredi tahsis standartları, en az menkul kıymetleştirmeye konu olmayan kredi ve diğer alacaklara uygulanan standartlar kadar ihtiyatlı olmalıdır. Dayanak varlıklar, önemli ölçüde bozulmamış kredi tahsis standartlarını karşılayan ve borçlularının yükümlülüklerini zamanında yerine getirme kabiliyetine ve iradesine sahip oldukları değerlendirilen kredi ve diğer alacaklardan oluşmalıdır veya kurucunun faaliyetleri kapsamında oluşturulan granüler varlık havuzlarından oluşmalıdır. Bu havuz hesabındaki beklenen nakit akışları, ihtiyatlı stres uygulanmış kredi zararı senaryoları uyarınca menkul kıymetleştirmenin belirtilen yükümlülüklerini karşılayacak şekilde modellenmiş olmalıdır.

17. Kredi ve diğer alacaklar, borçlunun yükümlülüklerini zamanında ödeme kabiliyetine ve iradesine sahip olduğu değerlendirmesini içeren sağlam ve ihtiyatlı kredi tahsis standartlarına uygun olarak oluşturulmalıdır.

18. Kurucu/sponsor, dayanak varlıkları üçüncü taraftan edindiği durumlarda, bu üçüncü tarafın kredi tahsis standartlarının varlığını ve kalitesini gözden geçirmeli ve söz konusu üçüncü tarafın borçluların yükümlülüklerini zamanında yerine getirme kabiliyetine ve iradesine sahip olduğunu değerlendirdiğinden emin olmalıdır.

2.5. Kriter A5: Varlık Seçimi ve Transfer

19. Menkul kıymetleştirilen varlıklar açıkça tanımlanmış dikkate alınma kriterlerini karşılamalıdır. Kapanış tarihinden sonra menkul kıymetleştirilen varlıklar aktif olarak seçilemez, aktif olarak yönetilemez veya yalnızca lehe yorumlanacak şekilde seçilemez. Yatırımcılar, yatırım kararlarından önce varlık havuzunun kredi riskini değerlendirebilmelidir. Dayanak varlıklar menkul kıymetleştirmeye konu edilirken, borç tutarı, borçlunun yaşı, kredi teminat oranı, borç gelir oranı ve borç servisi karşılama oranı gibi tanımlanmış kriterler dikkate alınsa dahi menkul kıymetleştirmenin performansı, dayanak varlıkların sürekli ve ihtiyari şekilde seçimine dayanan aktif yönetime bağlı olmamalıdır. Aktif olarak seçilmemesi veya

yalnızca lehe yorumlanacak şekilde seçici olarak kullanılmaması koşuluyla, dayanak varlıkların yenilenme dönemleri boyunca eklenmesi veya bunların ikame edilmesi veya beyan ve taahhütlerin ihlali nedeniyle geri satın alınması aktif portföy yönetimi kapsamında değerlendirilmez.

20. Gerçek satış ilkesini karşılamak amacıyla, menkul kıymetleştirmenin dayanak varlıklarının aşağıdaki özellikleri taşıyacağı şekilde bir gerçek satış gerçekleştirilmesi gerekir:

- a) Dayanak varlıkların, borçluya karşı icra edilebilir olması ve icra edilebilirliklerinin menkul kıymetleştirmenin beyan ve taahhütlerine dâhil edilmiş olması gerekir.
- b) Dayanak varlıklar, satıcının; kendisinin, alacaklılarının veya iflası halinde tasfiye memurlarının erişimi dışında olmalıdır ve önemli ölçüde yeniden nitelendirme veya geri çağırma riskine konu olmamalıdır.
- c) İşlem, kredi temerrüt swapları, türevler veya garantiler yoluyla değil, dayanak varlıkların menkul kıymetleştirme işlemine transferi ile gerçekleştirilmelidir.
- ç) Dayanak varlıklara ilişkin rücu hakkı etkin bir şekilde kullanılabilir olmalıdır ve dayanak varlıklar yeniden menkul kıymetleştirme işlemine tabi tutulmuş olmamalıdır.
- d) Yürürlükteki yasalar kapsamında gerçek satışın ve dayanak varlıkların transferinin (a) ila (ç) fıkraları kapsamındaki hususlarla uyumlu olduğuna ilişkin bağımsız bir üçüncü tarafın hukuki görüşü alınmalıdır.

2.6. Kriter A6: Başlangıç Verileri ve Sürekli Veriler

21. Yatırımcıların yeni bir ihraca yatırım yapmadan önce durum tespit değerlendirmesi yapmalarına yardımcı olmak için menkul kıymetleştirmenin fiyatlandırılmasından önce potansiyel yatırımcılara, yürürlükteki yasalara uygun olarak kredi düzeyinde yeterli veri veya granüler varlık havuzları söz konusu olduğunda varlık havuzunun ilgili risk özelliklerine ilişkin özetlenmiş katmanlı veri sağlanmalıdır.

22. Yatırımcıların yatırımlarının performansını sürekli bir şekilde izlemelerine yardımcı olmak ve ikincil piyasada bir menkul kıymetleştirme satın almak isteyen yatırımcıların durum tespit değerlendirmesi yapabilmeleri için yeterli bilgiye sahip olmalarını sağlamak amacıyla; yürürlükteki yasalara uygun olarak zamanında sağlanan kredi düzeyinde veriler veya granüler varlık havuzlarının risk özelliklerini yansıtan katmanlı veriler ile standartlaştırılmış yatırımcı raporları menkul kıymetleştirmenin ömrü boyunca, asgari üç ayda bir mevcut ve potansiyel yatırımcıların kullanımına hazır bulundurulmalıdır.

23. Katmanlı verilerin son tarihleri, granüler varlık havuzları için veya kredi bazında, yatırımcı raporlamasında kullanılanlarla uyumlu olmalıdır. Dayanak varlıkların raporlanmasının doğruluğuna ve dikkate alınabilirlik gerekliliklerini karşıladığına dair bir güvence sağlanmasını teminen, ilk portföy yasal sorumluluğu olan bağımsız bir üçüncü tarafça gözden geçirilmelidir. Gözden geçirme, asgari bir güven aralığı uygulanarak başlangıç portföyünün temsili bir örneği üzerinde gerçekleştirilebilir. Doğrulama raporunun sunulması zorunlu olmamakla birlikte sonuçlar önemli istisnalar da dahil olmak üzere, halka arz belgelerinde açıklanmalıdır.

2.7. Kriter B7: Nakit Akış İtfası

24. Menkul kıymetleştirmeden doğan yükümlülüklerin itfasının asıl olarak dayanak varlıkların kendi olağan nakit akışlarından karşılanması esas olup; dayanak varlık havuzunun yeterli düzeyde granülerliğe ve dağıtılmış geri ödeme profillerine sahip olduğu durumlar saklı kalmak kaydıyla, yatırımcılara yapılacak geri ödemelerin söz konusu dayanak varlıkların satışına veya yeniden finansmanına dayandırılması kabul edilemez.

25. Anaparayı vadesinde geri ödemek üzere oluşturulan birikim planları gibi itfa ödemelerini desteklemek üzere belirlenen varlıklardan gelir elde etme hakları, dayanak varlık olarak değerlendirilir.

2.8. Kriter B8: Varlık ve Yükümlülüklerin Kur ve Faiz Oranı Uyumsuzluğu

26. Varlık ve yükümlülüklerin faiz oranı ve kur uyumsuzluğundan kaynaklanan ödenmeme riskini azaltmak ve yatırımcıların nakit akışlarını modelleme kabiliyetini geliştirmek için, faiz oranı ve kur riskleri, işlemin ömrü boyunca uygun şekilde azaltılmalıdır. Herhangi bir riskten korunma işlemi gerçekleştirilirse söz konusu işlem, standart çerçeve sözleşmelere göre belgelendirilmelidir. Varlık ve yükümlülükler arasındaki faiz oranı ve/veya kur uyumsuzluğundan kaynaklanan risklere karşı yalnızca riskten korunma amacıyla gerçekleştirilen türev işlemler kullanılabilir.

27. Risklerin uygun şekilde azaltılması, tam korumanın sağlanması şeklinde anlaşılmamalıdır. İşlemin ömrü boyunca faiz oranı ve döviz kuruna ilişkin risklerin uygun şekilde azaltıldığı, koruma oranı gibi nicel bilgiler ile şiddetli ama makul senaryolar altında koruma işleminin etkinliğini gösteren duyarlılık analizleri, potansiyel yatırımcılara zamanında ve düzenli olarak sunulmalıdır.

28. Riskten korunma, türev işlemler aracılığıyla gerçekleştirilmiyorsa, risk azaltıcı önlemlere yalnızca, münferit bir riskten korunmak amacıyla özel olarak kullanılmaları halinde izin verilir. Bir risk azaltıcı önlem, aynı anda kredi ve faiz oranı riskleri gibi birden fazla riskten korunma amacıyla kullanılamaz. Türev işlemler dışındaki risk azaltım yöntemleri tamamen fonlanmış ve her zaman kullanılabilir olmalıdır.

2.9. Kriter B9: Ödeme Öncelikleri ve Gözlemlenebilirlik

29. Yatırımcıların bir menkul kıymetleştirme işleminin ömrü boyunca ödenmeme riskine maruz kalmasının önlenmesi amacıyla, menkul kıymetleştirme işlemi kurulurken tüm yükümlülüklerin her durumdaki ödeme öncelikleri açıkça belirlenmeli ve bunların hukuki olarak uygulanabilirliği sağlanmalıdır.

30. Bir menkul kıymetleştirme işleminin veya aynı varlık havuzunun dayanak olduğu birden fazla menkul kıymetleştirme işleminin ömrü boyunca, daha az kıdemli dilim, daha kıdemli dilime göre ödeme önceliğine sahip olmamalıdır. Daha kıdemli dilime ilişkin vadesi gelmiş ve ödenmesi gereken yükümlülükler yerine getirilmeden daha az kıdemli dilime ilişkin ödeme yükümlülüklerinin yerine getirilmesini öngörecektir şekilde ters nakit akış şalesi kurulmamalıdır.

31. Bir menkul kıymetleştirme işlemini etkileyebilecek nakit akışı, ödeme profili veya ödeme önceliğindeki herhangi bir değişiklik konusunda yatırımcılara tam şeffaflık sağlanması amacıyla, menkul kıymetleştirme işleminin nakit akışını, ödeme profilini veya ödeme önceliğini etkileyen tüm tetikleyiciler, hem ihraç belgelerinde hem de yatırımcı raporlarında tam ve açık olarak sunulmalıdır. Yatırımcı raporunda ayrıca tetikleyicinin devreye girme durumunu, bu durumun tersine çevrilme kabiliyetini ve sonuçlarını açıkça tanımlayan bilgiler yer almalıdır. Yatırımcı raporları, yatırımcıların, tetikleyicilerin bağlı olduğu göstergelerin zaman içindeki gelişimini izlemelerine olanak tanıyan bilgiler içermelidir. Ödeme tarihleri arasında devreye giren tüm tetikleyiciler, işlem belgelerinin hüküm ve koşullarına uygun olarak yatırımcılara zamanında açıklanmalıdır.

32. Yenileme dönemi içeren menkul kıymetleştirmeler, uygun erken itfa durumları ve/veya yenileme dönemini sona erdiren geri çağırma tetikleyicileri için aşağıdaki hükümleri içermelidir:

- a) Dayanak varlıkların kredi kalitesinin bozulması.
- b) Benzer kredi kalitesine sahip yeterli sayıda yeni dayanak varlık edinmemesi.
- c) Kurucu veya hizmet sağlayıcı kuruluş açısından ödeme güçlüğüyle ilgili bir durumun meydana gelmesi.

33. Menkul kıymetleştirme pozisyonları, performansla ilgili bir tetikleyicinin ortaya çıkması, temerrüt halinin oluşması veya vadeden önce muaccel olunmasını takiben dilimlerin kıdem

önceliklerine göre sırasıyla geri ödenmelidir. Dayanak varlıkların piyasa değerinden derhal nakde çevrilmesini gerektiren hükümler bulunmamalıdır.

34. Yatırımcıların menkul kıymetleştirmenin nakit akış şelalesini uygun şekilde modelleyebilmelerine yardımcı olmak için, kurucu/sponsor, menkul kıymetleştirmenin fiyatlandırılmasının öncesinde ve sonrasında sürekli olarak nakit akışının uygun şekilde modellenmesine olanak tanıyan bir yükümlülük nakit akışı modelini veya nakit akışı hükümlerine ilişkin bilgileri yatırımcılara sunmalıdır.

35. Borç affı, yeniden yapılandırma, ödemesiz dönem ve diğer varlık performans çözümlerinin net bir şekilde tanımlanabilmesini sağlamak için, dayanak varlığın borçlusunun ödeme güçlüğüne düşmesi, borcun yeniden yapılandırılması veya temerrüde düşmesine ilişkin politika ve prosedürlere, tanımlara, çözümlere ve eylemlere yönelik net ve tutarlı hükümler oluşturulmalıdır. Yatırımcılar borç affı, ödemesiz dönem, yeniden yapılandırma ve diğer varlık performans çözümlerini sürekli olarak tespit edebilmelidir.

2.10. Kriter B10: Oy ve Yaptırım Hakları

36. Yatırımcıların dayanak varlıklar üzerindeki haklarının, kontrol ve yaptırım kabiliyetlerinin net bir şekilde anlaşılmasını sağlamak için, kurucunun/sponsorun ödeme güçlüğüne düşmesi durumunda, dayanak varlıklara ilişkin tüm oy ve yaptırım hakları menkul kıymetleştirmeye devredilmelidir. Yatırımcıların menkul kıymetleştirme işlemindeki hakları, yatırım yapılan menkul kıymetleştirme diliminin kıdemi de dikkate alınacak şekilde, her koşulda açıkça belirlenmelidir.

2.11. Kriter B11: Belgelerin Açıklanması ve Hukuki İnceleme

37. Yatırımcıların bilinçli yatırım kararı verebilmesini teminen yeni bir ihraca yatırım yapmadan önce hükümleri, koşulları, yasal ve ticari bilgileri tam olarak anlamalarına yardımcı olmak ve bu bilgilerin tüm programlar ve ihraçlar için açık ve etkili bir şekilde sunulmasını sağlamak amacıyla; taslak izahname ve taslak arz anlaşması gibi halka arza ilişkin taslak belgeler ile varlık satış sözleşmesi, devir, temlik, transfer veya nakit yönetimi sözleşmesi gibi menkul kıymetleştirmeye dayanak oluşturan taslak belgeler yatırımcılara veya potansiyel yatırımcılara fiyatlandırmadan önce yeterli bir süre içerisinde veya yasal olarak mümkün olan bir sürede sunulmalıdır.

38. Nihai ihraç belgeleri kapanış tarihinden itibaren, tüm nihai dayanak işlem belgeleri ise bu tarihten kısa bir süre sonra erişilebilir olmalıdır. Bu belgeler, kolayca ulaşılabilecek, anlaşılabilir ve kullanılabilir şekilde oluşturulmalıdır.

39. Menkul kıymetleştirmeye dayanak oluşturan tüm belgelerin yayınlanmadan önce uygun bir incelemeye tabi tutulmasını teminen, menkul kıymetleştirmeye ilişkin hüküm ve belgeler, yasal sorumluluğa sahip üçüncü taraf olan bir güvence kuruluşunca incelenmelidir. Yatırımcılar, menkul kıymetleştirme işlemindeki yapısal riskler üzerinde etkisi olan bu tür belgelerdeki değişiklikler hakkında zamanında bilgilendirilmelidir.

2.12. Kriter B12: Çıkarların Uyumlaştırılması

40. Dayanak varlıkların tahsisinden sorumlu olanların çıkarlarının yatırımcıların çıkarlarıyla uyumlu hale getirilmesini teminen, kurucu veya sponsor, menkul kıymetleştirme işlemine ilişkin önemli bir net ekonomik riski elde bulundurarak, menkul kıymetleştirme sonrasında dayanak varlıkların performansına ilişkin finansal bir teşvik oluşturmalıdır.

2.13. Kriter C13: Güvene dayalı ve sözleşmeden doğan sorumluluklar

41. Hizmet sağlayıcıların kapsamlı bir sorunlu alacak çözümleme uzmanlığına, yeterli hukuki bilgi ve teminat bilgisi ile kayıpların azaltılması konusunda kanıtlanmış bir geçmişe sahip olmasını güvence altına almaya yardımcı olmak amacıyla; hizmet sağlayıcıların kapsamlı

sektör deneyimine sahip bir yönetim ekibi tarafından desteklenerek, dayanak varlıkların idaresi konusunda uzmanlık gösterebilmeleri gerekir.

42. Hizmet sağlayıcı makul ve ihtiyatlı standartlara uygun hareket etmelidir. Yazılı politika, prosedür ve risk yönetimine ilişkin kontrol belgeleri piyasadaki iyi uygulamalara ve ilgili düzenlemelere uygun olarak oluşturulmalıdır. Hizmet sağlayıcı güçlü sistemlere ve raporlama kabiliyetine sahip olmalıdır.

43. Hizmet sağlayıcının banka olmadığı durumda, güçlü sistemler ve raporlama kabiliyetinin mevcut olup olmadığı, yazılı politika, prosedür ve risk yönetimine ilişkin kontrol belgelerinin yanı sıra üçüncü taraf incelemesi ile doğrulanabilir.

44. Güvene dayalı sorumluluğu taşıyan taraflar, menkul kıymetleştirme yatırımcılarının çıkarlarına uygun olarak zamanında hareket etmelidir. Halka arz belgeleri ve dayanak tüm belgeler, ilgili mevzuata uygun olarak, farklı dilimlere yatırım yapan yatırımcılar arasındaki ihtilafların, yasal sorumluluğa sahip üçüncü taraf olan bir güvence kuruluşunca tarafından zamanında çözülmesini kolaylaştıran hükümler içermelidir. Menkul kıymetleştirme işlemine ve yatırımcılara karşı güvene dayalı sorumluluğu taşıyan taraflar, menkul kıymetleştirme yapısının yönetimindeki sorumluluğu yerine getirecek yeterli beceri ve kaynağa sahip olmalıdır. Yatırımcılara karşı güven sorumluluğu taşıdığı tespit edilen taraflar ve hizmet sağlayıcılar, sorumluluklarını zamanında ve tam olarak yerine getirebilecekleri şekilde ücretlendirilmelidir.

2.14. Kriter C14: Yatırımcılara Karşı Şeffaflık

45. Yatırımcılara karşı tam şeffaflık sağlamak, durum tespit değerlendirmesinin yapılmasına yardımcı olmak ve yatırımcılara yapılacak ödemelere ilişkin nakit akışı tahsilatlarında ve sağlanacak hizmetlerde beklenmedik aksamaların önlenmesini teminen, yardımcı hizmet sağlayıcılar veya güvene dayalı sorumluluğu olanlar gibi menkul kıymetleştirmede önemli tüm taraflarının sözleşmeye dayalı yükümlülükleri ile görev ve sorumlulukları Kriter B11’de sayılan halka arza ilişkin belgeler ve dayanak tüm belgelerde açıkça tanımlanmalıdır.

46. Hizmet sağlayıcıların, banka hesabı sağlayıcıların, türev işlemin karşı taraflarının ve likidite sağlayıcıların sorumluluklarını yerine getirmemesi veya menkul kıymetleştirme işlemine taraf olan herhangi bir karşı tarafın borcunu ifa edememesi, ödeme güçlüğüne düşmesi veya kredi değerliliğinin bozulmasına ilişkin hükümler belgelendirilmelidir.

47. Yatırımcılara sunulan performans raporları; tüm makbuz, ödeme ve muhasebe kayıtlarının şeffaflığını ve görünürlüğünü artırmak için, anapara ve faiz noksanlıklarıyla ilişkilendirilebilen tutarların doğru muhasebeleştirilmesi de dahil olmak üzere, menkul kıymetleştirmede peşin ödenen, ödenmesi planlanan ve itfa edilen anapara ile ödenmesi planlanan faiz, vadesi geçmiş faiz, ücret ve komisyonlar, vadesi geçmiş, temerrüde düşmüş ve yeniden yapılandırılmış olan borç affı ve ödemesiz dönemler gibi menkul kıymetleştirme işlemi kapsamındaki gelir ve ödemeleri gösterebilmelidir.

2.15. Kriter D15: Dayanak varlığa ilişkin kredi riski

48. Dayanak varlıkların, varlık havuzuna eklenebileceği son tarihte, varlığa ilişkin kredi riski hesaplanırken, Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ ve Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ kapsamında uygulanması gereken risk ağırlığının aşağıda belirtilen risk ağırlıklarına eşit veya bunlardan daha düşük olması gerekir:

- a) Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin 16 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında tanımlanan nitelikli ikamet amaçlı gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacakların yer aldığı portföy için alacak tutarı ile ağırlıklandırılmış ortalama risk esasına göre %40.
- b) Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin 16 ncı maddesinin beşinci fıkrasında tanımlanan nitelikli ticari gayrimenkul

- ipoteğiyle teminatlandırılmış alacaklar, on altıncı fıkrasında tanımlanan diğer gayrimenkul ipoteki ile teminatlandırılmış alacaklar ve on beşinci fıkrasında tanımlanan arazi edinimi, geliştirme ve inşaat kapsamındaki alacaklar için her bir risk bazında %50.
- c) Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin 15 inci maddesinin ikinci fıkrasında tanımlanan, riskin düzenlenmiş perakende alacaklar için bireysel risk esasına göre %75.
- ç) Diğer riskler için her bir risk bazında %100.

2.16. Kriter D16: Varlık havuzunun granülerliği

49. Dayanak varlıkların varlık havuzuna eklenebileceği son tarihte, tek bir borçluya ilişkin tüm risklerin toplam tutarı, portföydeki tüm alacakların toplam risk tutarının %1'ini aşamaz.

50. Kurucu veya sponsorun, Tebliğin 12 inci maddesinin üçüncü fıkrasında tanımlandığı şekilde kayıpları karşılayıcı kredi kalitesi iyileştirmesi oluşturan ve en az ilk %10'luk kayıpları kapsayan daha az kıdemli dilimi ya da dilimleri elde bulundurması kaydıyla, kurumsal alacak risk sınıfında yer alan borçlular bakımından, kırk dokuzuncu fıkradaki eşiği %2'ye kadar arttırmaya Kurul yetkilidir. Kurucu veya sponsor tarafından elde bulundurulan bu dilimler, BŞK menkul kıymetleştirmeler için belirlenen avantajlı sermaye uygulamasına tutulamaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

VDFB Olan Geleneksel Menkul Kıymetleştirmeler

3.VDFB olan geleneksel menkul kıymetleştirmelere ilişkin şartlar

51. Aşağıdaki tanımlar; Elli iki ilâ yüz yirmi dokuzuncu fıkralar arasında geçen terimler için geçerlidir:

- a) Borçlu: Bir varlık havuzunu oluşturan dayanak varlıkların borçlusunu,
- b) İşlem: VDFB kanalının intifa hakkı sahibi olduğu her bir işlemi,
- c) Satıcı: Bir borçlunun yükümlülüklerini veya kredi ve diğer alacağa bağlı potansiyel yükümlülüklerine ilişkin sözleşmeyi borç veren sıfatıyla oluşturan ile yükümlülükleri veya potansiyel yükümlülükleri ilk borç verenlerden satın alan ve bu varlıkları bir işlem yoluyla devreden veya payı VDFB kanalına aktaran tarafı,
- ç) Sponsor: VDFB kanalının sponsorunu,
- d) Varlıklar/varlık havuzu: VDFB kanalının intifa hakkı sahibi olduğu menkul kıymetleştirme işleminin dayanağını oluşturan kredi ve diğer alacakları/kredi veya diğer alacaklar havuzunu,
- e) VDFB kanalı: Finansman bonusu çıkarabilen özel amaçlı menkul kıymetleştirme şirketini,
- f) VDFB programı: Bir VDFB kanalı tarafından ihraç edilen finansman bonusu programını,
- g) Yatırımcı: Bir VDFB programı kapsamında ihraç edilen finansman bonosunu elinde bulunduranları veya kanalın finansman yükümlülüğünü temsil eden riske maruz kalan tarafları,

ifade eder.

52. VDFB kanalının yönetiminde ve yönetimde güvene dayalı sorumluluğu olan diğer ilgili taraflar da sponsorun bazı sorumluluklarının kontrolünü üstlenebilir.

53. 51 inci paragrafın (b) fıkrasında yer alan işlem, menkul kıymetleştirmeyi nitelendirilebileceği gibi doğrudan bir varlık alımı, yenilenen bir varlık havuzunda bölünmemiş pay edinimi, teminatlı bir kredi gibi işlemleri de kapsar.

54. 51 inci paragrafın (c) fıkrasında yer alan pay, varlıkların bir bankanın müşterisi tarafından kurulan bir özel amaçlı menkul kıymetleştirme şirketine satıldığı işlemlerde; VDFB kanalı tarafından sağlanan finansman tutarının geri ödenmesini teminat altına almak amacıyla bir

güvence payı tesis edildiği ya da varlıklar üzerinde bölünmemiş bir payın VDVB kanalına satıldığı işlemler olabilir.

55. VDVB programı tarafından ihraç edilen finansman bonosuna yatırım yapılmasından veya kanal/program seviyesinde sponsorluk faaliyetlerinden kaynaklanan riskler dahil, VDVB kanal seviyesindeki riskler için kısa vadeli BŞK sermaye kriterlerine uyum, kriterlerin hem kanal hem de işlem seviyelerinde karşılanması halinde sağlanır.

56. İşlem seviyesindeki riskler için kısa vadeli BŞK sermaye kriterlerine uyum, destek verilen işlemler için işlem seviyesi kriterlerinin karşılanması halinde sağlanmış kabul edilir.

3.1. Kriter A1: Varlıkların niteliği (kanal düzeyi)

57. Sponsor, yatırımcılara elli sekizinci paragrafta belirtilen kriterlerin karşılandığına dair beyan ve taahhütte bulunmalı ve kriterlerin nasıl karşılandığına ilişkin genel açıklamalarda bulunmalıdır. Bu açıklamaların sadece işlem bazında yapılacağı belirtilmesi halinde, ilgili açıklamalar her işlem için yapılmalıdır. Bir kanalın farklı varlık türlerine ilişkin işlemleri finanse etmek için kullanılabilmesi her bir dayanak işlemin varlık türü açısından homojen olması koşuluyla mümkündür. VDVB programı kapsamında sağlanan kredi kalitesi iyileştirmesi, teknik olarak yeniden menkul kıymetleştirme oluşturduğuna bakılmaksızın, kanalın BŞK kriterlerini sağlamasına engel oluşturmamalıdır.

3.2. Kriter A1: Varlıkların niteliği (işlem düzeyi)

58. VDVB kanalındaki bir işlemin dayanak varlıkları, varlık türü bazında homojen olmalıdır. VDVB kanalındaki her bir işlemin dayanak varlıkları, Tebliğin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında sayılan diğer menkul kıymetleştirme risklerinden oluşamaz. VDVB kanalındaki bir işleme ilişkin dayanak varlıklar; sözleşmeyle belirlenmiş kiralama, anapara, faiz veya anapara ve faiz ödemeleriyle ilgili periyodik ödeme akışlarına sahip olmalıdırlar. Tek seferlik ödeme akışı oluşturan dayanak varlıklar da bu kapsamda dikkate alınabilir. Referans verilen herhangi bir faiz ödemesi veya iskonto oranı, yaygın olarak karşılaşılan piyasa faiz oranlarına dayanmalı, kompleks veya karmaşık formüllere veya egzotik türevlere dayanmamalıdır.

3.3. Kriter A1 için ilave gereklilik

59. “Homojenlik kriteri” aşağıdaki esaslar dikkate alınarak değerlendirilir:

(a) Varlıklar, işlem bazında risk analizi ve durum tespit değerlendirmesi yapılırken, önemli ölçüde farklı yasal risk ve/veya kredi riski faktörleri ile risk profillerinin analiz edilmesine ve değerlendirilmesine gerek kalmayacak nitelikte olmalıdır.

(b) Homojenlik, benzer risk faktörleri ve risk profillerini içerecek şekilde ortak risk faktörleri temelinde değerlendirilmelidir.

(c) Dayanak varlıklar, bunlara ilişkin yapılan ödemeler ve/veya bunlardan elde edilen gelirler açısından standart yükümlülükleri içermeli ve yatırımcılara periyodik ve iyi tanımlanmış bir ödeme akışı sağlayabilecek nitelikte olmalıdır. Kredi kartı alacaklarının yatırımcılara periyodik ve iyi tanımlanmış bir ödeme akışı sağlayabilecek nitelikte olduğu kabul edilir.

(ç) Menkul kıymetleştirmelere yapılan ödeme, esas olarak dayanak varlıklardan elde edilen anapara ve faiz gelirlerine dayanmalıdır. Yeniden finansmanın varlık havuzu içinde yeterince dağıtılması ve işlemin dayandığı kalıntı değerlerin yeterince düşük olması ve dolayısıyla yeniden finansmana olan bağımlılığın önemli olmaması koşuluyla, dayanak varlıkların yeniden finansmanı veya yeniden satışı mümkündür.

60. Elli sekizinci fıkarda belirtilen yaygın olarak karşılaşılan piyasa faiz oranları; yatırımcılara diğer piyasa oranları ile ilişkilerini değerlendirmelerine olanak sağlayacak şekilde yeterli veri sağlanması halinde, borç verenin fonlama maliyetini yansıtan oranlardan oluşabilir. Bankalar arası faiz oranları, merkez bankaları tarafından belirlenen faiz oranları ile bankanın veya

ortaklıklarının finansmanının piyasa maliyetlerini doğrudan yansıtan dahili faiz oranları gibi borç verenin fonlama maliyetini yansıtan sektörel faiz oranları, yaygın olarak karşılaşılan piyasa faiz oranları olarak dikkate alınabilir.

61. Faiz oranı tavan ve/veya tabanları doğrudan egzotik türev olarak kabul edilmez.

62. Kanalin dayanak varlığı iade edilebilir alış fiyatı indirimi ile satın almaması, bunun yerine menkul kıymetleştirme riski olarak nitelendirilebilecek senede bağlı bir intifa hakkı elde etmesi durumunda, menkul kıymetleştirme riski başka bir dilime tabi olmadığı sürece, yani dayanak varlığın iade edilebilir bir alış fiyatı indirimi ile satın alınmasıyla aynı ekonomik özelliğe sahip olmadığı sürece, işlem seviyesi gerekliliğini karşılandığı kabul edilir.

3.4. Kriter A2: Varlık performans geçmişi (kanal düzeyi)

63. Sponsor, dayanak varlık türlerinin performans geçmişi hakkında yeterli bilgi sağlamak için, önemli ölçüde benzer risk özelliklerine sahip dayanak varlıklara ilişkin yeterli düzeyde gecikme ve temerrüt verisi gibi kayıp performans verilerini, anlamlı bir değerlendirmeye izin verecek kadar uzun bir süre boyunca yatırımcıların kullanımına sunulmalıdır. Sponsor, bu verilerin kaynaklarını ve kanal tarafından finanse edilen dayanak varlıkların önemli ölçüde benzer risk özelliklerine sahip olduğuna ilişkin bilgileri yatırımcılara açıklamalıdır.

64. Kayıp performans verileri; ödenmemiş bakiye, sektör ve borçlu bazında yoğunlaşma, vade gibi kanal bileşenleri ve kanalın genel görünümü ile dayanak varlıkların performansı ile kredi kalitesine ilişkin önemli ölçüde ilgili tüm verileri içerecek ve yatırımcıların tahsilat durumunu ve mümkün olan durumlarda yeniden yapılandırma, borç affı, ödemesiz dönem, yeniden satın alma, gecikme ve temerrüt gibi durumların belirlenmesine olanak tanıyacak şekilde kapsamlı olarak sağlanabilir.

3.5. Kriter A2: Varlık performans geçmişi (işlem düzeyi)

65. Her bir dayanak varlık türünün performans geçmişi hakkında yeterli bilgi sahibi olunmasını, durum tespit değerlendirmesi yapılmasını ve farklı stres senaryolarında beklenen kaybın daha doğru bir şekilde hesaplanmasını ve yeterince zengin bir veri setine erişimi sağlayabilmek amacıyla; sponsora, kanal tarafından finanse edilenlere önemli ölçüde benzer risk özelliklerine sahip dayanak varlıklara ilişkin gecikme ve temerrüt verileri gibi doğrulanabilir kayıp performans verileri, anlamlı bir değerlendirmeye izin verecek uzunlukta bir süre boyunca sunuluyor olmalıdır.

3.6. Kriter A2 için ilave gereklilik

66. Sponsor; risk analizi, tahsis ve benzer dayanak varlıklara sahip işlemler konusunda dayanak varlıkları ilk borç veren kadar yeterli deneyime sahip olmalıdır. Sponsor, menkul kıymetleştirme işlemlerine ilişkin aracılık faaliyetlerine ve dayanak varlıkların performansının sürekli izlenmesine ilişkin yazılı prosedürlere ve politikalara sahip olmalıdır. Sponsor, satıcıların ve alacakların oluşmasına müdahil olan diğer tüm tarafların aynı veya benzer varlıkların oluşturulması konusunda deneyim sahibi olduğundan ve yeterli sektör deneyimine sahip bir yönetim ekibi tarafından desteklendiğinden emin olmalıdır. Kısa vadeli BŞK kriterlerine uygunluk değerlendirmesi yapılırken; yatırımcılar, ilgisine göre kurucunun veya ilk borç verenin dayanak varlıklara önemli ölçüde benzeyen dayanak varlıklar için yeterli bir performans geçmişine sahip olduğuna dair sponsordan teyit almalıdır. Bu performans geçmişi, perakende olmayan riskler için beş yıllık bir süreden daha kısa olmamalıdır. Perakende riskler için minimum performans geçmişi üç yıldır.

3.7. Kriter A3: Varlık performans geçmişi (kanal düzeyi)

67. Sponsor, kendi bilgisine ve satıcıların beyanlarına dayanarak, yatırımcılara her işlemle ilgili olarak altmış sekizinci paragrafta yer verilen şartların sağlandığını beyan ve taahhüt etmelidir.

3.8. Kriter A3: Varlık performans geçmişi (işlem düzeyi)

68. Sponsor, kanal tarafından finanse edilecek kazançların elde edilmesi sırasında, dayanak varlıkların temerrüde düşmediğine, gecikmediğine, beklenen kayıplarda önemli bir artışa maruz kalmadığına veya icra davalarında/haciz işlemlerine konu olmadığına dair satıcılardan beyan almalıdır.

3.9. Kriter A3 için ilave gereklilik

69. Kredi değer düşüklüğüne uğramış borçluların dayanak varlıkların menkul kıymetleştirmeye konu edilmesini önlemek amacıyla, ilk satıcı veya sponsorun, dayanak varlıkların aşağıdaki koşulları sağladığını doğrulaması gerekir:

- Borçlunun, varlıkların menkul kıymetleştirmeye konu edildiği tarihten önceki üç yıl içinde finansal güçlük nedeniyle yeniden yapılandırmaya konu edilmiş bir alacağının olmaması veya ödeme güçlüğüne düşmemiş olması,
- Borçlunun, resmî ve özel sicilleri içeren merkezi veri kaynaklarında olumsuz kredi sicil kaydı olmaması,
- Borçlunun önemli derecede temerrüt riskine işaret eden, bir KDK tarafından verilen kredi derecesine ya da bir kredi skoruna sahip olmaması,
- Dayanak varlıkların, borçlu ile ilk borç veren arasında bir ihtilafa konu olmaması.

70. Bu koşullara ilişkin değerlendirme, ilk satıcı veya sponsor tarafından; işlemin kanal tarafından devralınmasından ya da yenilenen işlemlerde yeni risklerin eklenmesinden en geç 45 gün önce yapılmalıdır. İlave olarak, yapılan değerlendirme sırasında, ilk satıcı veya sponsorun bilgisi dahilinde, dayanak varlıkların performans durumunda olası bir bozulmaya işaret eden herhangi bir kanıt bulunmamalıdır. Kredi kartı alacakları, vade sonunda tek taksitte ödenecek ticari ve diğer alacaklar gibi rotatif krediler hariç olmak üzere, varlık havuzuna dahil edildikleri tarihte dayanak varlıklara ilişkin en az bir ödemenin yapılmış olması gerekir.

3.10. Kriter A4: Kredi tahsisinin tutarlılığı (Kanal Düzeyi)

71. Sponsor, yatırımcılara aşağıdaki hususları beyan ve taahhüt etmelidir:

- VDFB kanalındaki işlemler için, tüm dayanak varlıkların tutarlı tahsis standartlarına tabi olduğunu doğruladığını ve bu doğrulamanın nasıl yapıldığını açıkladığını.
- Kredi tahsis standartlarında önemli değişiklikler olduğunda, satıcılardan bu tür değişikliklerin zamanlaması ve amacı hakkında açıklama alacağını.

72. Sponsor ayrıca, finansal kuruluş olmayanlar da dahil, satıcıları seçerken uygulanan önemli seçim kriterleri hakkında yatırımcıları bilgilendirmelidir.

3.11. Kriter A4: Kredi tahsisin tutarlılığı (İşlem Düzeyi)

73. Sponsor, VDFB kanalı ile dayanak varlıkları ilk borç veren sıfatıyla işlem yapan satıcılardan;

- VDFB kanalı tarafından gerçekleştirilen bir işlem veya transfer edilmiş dayanak varlıklar, önemli ölçüde bozulmamış kredi tahsis standartlarına tabi olan satıcının işinin olağan seyrinden kaynaklandığına,
- Kredi tahsis standartlarının satıcının bilançosunda tutulan ve VDFB kanalına konu edilmeyen dayanak varlıklara uygulananlardan daha az ihtiyatlı olmadığına,
- Borçluların, borçları zamanında ödeme kabiliyetine ve iradesine sahip olarak değerlendirildiğine,

ilişkin açıklama almalıdır.

74. Sponsor, satıcılardan kredi tahsis standartlarındaki önemli değişikliklerin zamanlamasına ve amacına ilişkin açıklama almalıdır.

3.12. Kriter A4 için ilave gereklilikler

75. Dayanak varlıklar, borçlunun yükümlülüklerini zamanında ödeme kabiliyetine ve iradesine sahip olduğu değerlendirmesini içeren sağlam ve ihtiyatlı kredi tahsis standartlarına uygun olarak oluşturulmalıdır. Sponsor, dayanak varlıkları üçüncü taraflardan edindiği durumlarda, bu üçüncü tarafların kredi tahsis standartlarının varlığını ve kalitesini gözden geçirmeli ve söz konusu tarafların borçluların yükümlülüklerini zamanında ödeme kabiliyetine ve iradesine sahip olduğunun değerlendirildiğinden emin olmalıdır.

3.13. Kriter A5: Varlık seçimi ve transfer (Kanal Düzeyi)

76. Sponsor, yatırımcılara;

- a) Dayanak varlıkların uygunluğuna ve geçerliliğine ilişkin olarak yürüttüğü kontrollerin niteliği ve sıklığı hakkında beyan ve taahhütte bulunmalıdır,
- b) Kanala devredilen dayanak varlıklara ilişkin vadesi gelen tahsilatların icra edilebilirliğini olumsuz etkileyebilecek herhangi bir koşul veya yükümlülüğün bulunmadığına ilişkin satıcılardan beyan ve taahhüt alındığını yatırımcılara açıklamalıdır.

3.14. Kriter A5: Varlık seçimi ve transfer (İşlem Düzeyi)

77. Sponsor, herhangi bir işleme veya kanala tam destek sağlama kararından önce, varlık havuzunun kredi riskini kapsamlı bir şekilde değerlendirebilmelidir. Sponsor, kanal tarafından finanse edilen bir işlemle veya bir işlem aracılığıyla transfer edilen dayanak varlıkların; açıkça tanımlanmış dikkate alınma kriterlerini yerine getirildiğinden ve kapanış tarihinden sonra aktif olarak seçilmediğinden, aktif olarak yönetilmediğinden veya lehe yorumlanacak şekilde seçilmediğinden emin olmalıdır. Aktif olarak seçilmemeleri veya yalnızca lehe yorumlanacak şekilde seçici olarak kullanılmaması koşuluyla, dayanak varlıkların yenilenme dönemleri boyunca havuza eklenmesi, bunların ikame edilmesi veya beyan ve taahhütlerin ihlali nedeniyle geri satın alınması aktif portföy yönetimi kapsamında değerlendirilmez.

78. Sponsor, kanaldaki işlemlerin gerçek satış ilkesini karşıladığından emin olmalıdır. Bu kapsamda aşağıdaki şartlar sağlanmalıdır:

- a) Dayanak varlıklar, borçluya karşı icra edilebilir olmalıdır.
- b) Satıcının, kendisinin, alacaklılarının veya iflası halinde tasfiye memurlarının ilgili dayanak varlıklara erişimi bulunmamalıdır ve işlemin sonradan iptal edilme veya sözleşme türünün yargı organlarınca değiştirilme riski taşımaması gerekir.
- c) İşlem, kredi temerrüt swapları, türev işlemler veya garantiler yoluyla değil, dayanak varlıkların menkul kıymetleştirilmesi yoluyla gerçekleştirilmelidir.
- ç) Dayanak varlıklara ilişkin rücu hakkı etkin bir şekilde kullanılabilir olmalıdır ve dayanak varlıklar yeniden menkul kıymetleştirme niteliğinde olmamalıdır.

79. Sponsor, bir işlemle veya bir işlem aracılığıyla transfer edilen dayanak varlıkların vadesi gelen tahsilatlarının olumsuz yönde etkileyeceği öngörülebilecek herhangi bir koşula veya yükümlülüğe tabi olmadığına dair her bir satıcıdan (ilk borç veren veya hizmet veren sıfatlarıyla) beyan ve taahhüt almalıdır.

3.15. Kriter A5 için ilave gereklilik

80. Dayanak varlıkların gerçek satışının ve devredilmesinin yetmiş yedinci paragrafta yer alan kriterlere uygunluğu, program içi hukuki bir görüş veya bağımsız bir üçüncü tarafın hukuki görüşü ile desteklenmelidir.

3.16. Kriter A6: Başlangıç verileri ve sürekli veriler (Kanal Düzeyi)

81. Sponsor, potansiyel yatırımcılara yeni bir arz programına yatırım yapmadan önce durum tespit değerlendirmesi yapmalarına yardımcı olmak için, yürürlükteki yasalara uygun olarak

varlık havuzunun ilgili risk özelliklerini gösteren yeterli düzeyde toplulaştırılmış veriyi sağlamalıdır. Sponsor, yatırımcılara, yatırımlarının performansının sürekli olarak izlenmesine yardımcı olarak finansman bonusu satın almak isteyen yatırımcıların durum tespit değerlendirmesi yapmaları için yeterli bilgiye sahip olmalarını sağlamak amacıyla, yürürlükteki düzenlemelere uygun olarak, varlık havuzuna ilişkin risk özelliklerini gösteren toplulaştırılmış verileri zamanında ve yeterli şekilde temin etmelidir. Sponsor mevcut ve potansiyel yatırımcılara asgari aylık olarak standart hale getirilmiş yatırımcı raporlarının hazır bulunmasını sağlamalıdır. Toplulaştırılmış verilerin son tarihleri, yatırımcı raporlaması için kullanılan tarihlerle uyumlu olmalıdır.

3.17. Kriter A6: Başlangıç verileri ve sürekli veriler (İşlem Düzeyi)

82. Sponsor, hizmet sağlayıcı sıfatıyla her bir satıcının aşağıdaki şartları sağladığından emin olmalıdır:

- a) Herhangi dayanak varlık, varlık havuzuna aktarılmadan önce, yürürlükteki yasalara uygun olarak varlık düzeyinde yeterli veri sunulmalıdır. Granüler varlık havuzları için havuzun ilgili risk özelliklerine ilişkin özet katmanlı veriler sunulmalıdır.
- b) Varlık düzeyinde yürürlükteki yasalara uygun olarak sağlanan veriler veya granüler havuzlarda havuzun ilgili risk özellikleri hakkında katmanlı veriler zamanında ve sürekli olarak sunulmalıdır. Bu veriler, varlık düzeyinin veya granüler havuz verilerinin son tarihlerinin yatırımcılara yapılan raporlamalar için kullanılanlarla uyumlaştırılması da dahil olmak üzere, yatırımcılara bilgi sunulması açısından sponsorun kanal düzeyinde güvene dayalı görevini yerine getirmesine izin vermelidir.

83. Satıcı bu görevlerden bazılarını devredebilir ve bu durumda sponsor, dışarıdan alınan hizmetin yeterli düzeyde izlendiğinden emin olmalıdır.

3.18. Kriter A6 İçin İlave Gereklilik

84. Mevcut ve potansiyel yatırımcılar için asgari aylık olarak hazırlanan standart yatırımcı raporları aşağıdaki bilgileri içermelidir:

- a) Yatırımcıların havuzdaki temlik, gecikme, temerrüt, yeniden yapılandırma, geri alım, kayıp, tahsilat ve diğer varlık performansı çözümlerini belirleyebilmesine olanak tanıyan veriler dahil olmak üzere, dayanak varlıkların kredi kalitesi ve performansına ilişkin önemli düzeydeki veriler.
- b) Satıcı ve sponsor tarafından sağlanan işlem ve kanal düzeylerinde kredi kalitesi iyileştirmesinin yöntemi ve tutarı.
- c) Sponsor tarafından sağlanan destekle ilgili bilgiler.
- ç) Performans, sona erdirmeye veya karşı tarafı değiştirme tetikleyicileri gibi tetikleyicilerin tanımı ve mevcut durumu.

3.19. Kriter B7: Tam Destek (Yalnızca Kanal Düzeyi)

85. Sponsor, kanal tarafından yürütülen herhangi bir VDFB programı için likidite kredisi tahsis taahhüdü ve kredi koruma desteği sağlamalıdır. Söz konusu taahhüt ve destek, yatırımcının VDFB kanalı tarafından finanse edilen varlık havuzunun kredi, likidite ve önemli temlik riskine karşı tam olarak korunmasını sağlamalıdır. Yatırımcı, finansman bonolarının zamanında ve tam olarak geri ödenmesini sağlanması açısından sponsora güvenebilmelidir.

86. Hem kanal hem de işlem düzeyinde likidite ve kredi koruma desteğinin birden fazla sponsor tarafından sağlanması durumunda, desteğin büyük çoğunluğu ana sponsor sıfatıyla bir sponsor tarafından sağlanmalıdır. Ana sponsorun kredi değerliliğindeki önemli bir bozulma nedeniyle değiştirilmesi gerektiği durumda, sınırlı bir süre için istisna tanınabilir. Likidite ve kredi koruma desteği, sponsorlar tarafından sağlanan desteği ifade eder. Satıcı tarafından sağlanan herhangi bir destek bu kapsamda dikkate alınmaz.

87. Sağlanacak tam destek, seksen beşinci paragrafta sayılan risklerle sınırlı kalmamak kaydıyla, VDFB'ye ilişkin yükümlülüklerini tam ve zamanında geri dönülmez ve koşulsuz olarak ödeyebilmelidir.

3.20. Likidite kredisi tahsis taahhüdü sözleşmesi hükümleri

88. Sponsor, kredibilitesinin etkilenmesi durumunda likidite kredisi tahsis taahhüdünü nakit olarak yatırımcıların yararına teminat altına almakla veya kendisini başka bir likidite sağlayıcı ile ikame etmekle yükümlüdür.

89. Sponsorun belirli bir işlem veya kanalın tamamı için finansman taahhüdünü yenilememesi halinde; sponsor, belirli bir işleme veya ilgili olması durumunda kanala ilişkin taahhütlerini, likidite kredisi tahsis taahhüdünün sona ermesinden en geç 30 gün önce nakit olarak teminat altına almalıdır ve etkilenen taahhüt kapsamında yeni alacaklar satın alınmamalıdır.

90. Sponsor, yatırımcılara likidite kredisi tahsis taahhüdü şartları ve VDFB kanalına sağlanan kredi desteği ve dayanak varlıklar hakkında, verilerin korunmasına ilişkin mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, tam bilgi sağlamalıdır.

3.21. Kriter B8: Nakit akış itfası (Yalnızca İşlem Düzeyi)

91. Varlık havuzu yetkili derecelendirme kuruluşunca derecelendirilmemiş ve granüler geri ödeme profillerine sahip değilse, sponsor, münferit işlemlerden herhangi birinin dayanak varlıklarının geri ödenmesinin bu işleme sağlanan harici bir likidite kredisi tahsis taahhüdünden faydalanılmasından ziyade öncelikle borçlunun ödeme konusundaki genel yetenek ve istekliliğine dayandığından emin olmalıdır.

3.22. B8 Kriteri için ilave gereklilik

92. Sponsorlar kendi likidite ve kredi olanakları ile sağlanan desteği bu kriteri karşılamaya yönelik olarak kullanamazlar. Doksan birinci fıkrafta yer alan gereklilik VDFB kanalı tarafından ihraç edilen finansman bonoları için geçerli değildir.

3.23. Kriter B9: Varlık ve yükümlülüklerin kur ve faiz oranı uyumsuzluğu (Kanal Düzeyi)

93. Sponsor, işlem düzeyinde azaltılamayan veya kanal düzeyinde ortaya çıkan farklı faiz oranları ve para birimlerinden kaynaklanan ödenmeme riskinin uygun şekilde azaltıldığından emin olmalıdır. Sponsor ayrıca türev işlemlerin yalnızca riskten korunma amacıyla kullanıldığından ve riskten korunma işlemlerinin standart çerçeve sözleşmelere göre belgelendiğinden emin olmalıdır. Sponsor, varlık ve yükümlülüklerin farklı faiz oranları ve para birimlerinden kaynaklanan ödenmeme riskinin kanal veya işlem düzeyinde uygun şekilde nasıl azaltılacağına değerlendirilmesine olanak sağlayacak yeterli bilgiyi yatırımcılara sağlamalıdır.

3.24. Kriter B9: Varlık ve yükümlülüklerin kur ve faiz oranı uyumsuzluğu (İşlem Düzeyi)

94. Sponsor, varlık ve yükümlülüklerin faiz oranı ve para birimi uyumsuzluklarından kaynaklanan ödenmeme riskini azaltmak ve işlemlerin nakit akışlarını analiz edebilmek için, faiz oranı ve kur risklerinin uygun şekilde azaltıldığından emin olmalıdır. Sponsor ayrıca türev işlemlerin yalnızca riskten korunma amacıyla kullanıldığından ve riskten korunma işlemlerinin standart çerçeve sözleşmelere göre belgelendiğinden emin olmalıdır.

3.25. B9 Kriteri için ilave gereklilik

95. İşlemin ömrü boyunca faiz oranı ve kur riskinin uygun şekilde azaltılmış olduğu, riskten korunan nominal tutarları da içeren nicel bilgilere ilave olarak şiddetli ama makul senaryolar altında koruma işleminin etkinliğini gösteren duyarlılık analizi ile gösterilmelidir. Türev ürünler dışındaki risk azaltım önlemlerin kullanılmasına, yalnızca bu önlemlerin münferit ve

belirli bir riskten korunma amacıyla özel olarak oluşturulması halinde izin verilir. Türev ürünler dışındaki risk azaltım önlemleri tamamen fonlanmış olmalı ve her zaman kullanılabilirliktedir.

3.26. Kriter B10: Ödeme öncelikleri ve gözlemlenebilirlik (Kanal Düzeyi)

96. Tetikleme hakkının yalnızca yatırımcılara ait olduğu durumlar hariç olmak üzere, VDFB programı tarafından ihraç edilen finansman bonusu temdit veya nihai vadeyi uzatabilecek diğer hakları içermemelidir.

97. Sponsor, yatırımcılara:

- a) Doksan sekiz ilâ yüz üçüncü fıkralarda belirtilen kriterlerin karşılandığını ve özellikle menkul kıymetleştirme olarak nitelendirilen her bir işlem için nakit akış şelalesini uygun şekilde analiz etme yeteneğine sahip olduğunu beyan ve taahhüt etmelidir.
- b) Program ve işlem düzeyinde mevcut olan nakit akışları ve kredi kalitesi iyileştirmesine ilişkin işleyişi gösteren bir özet sunmalıdır.

3.27. Kriter B10: Ödeme öncelikleri ve gözlemlenebilirlik (İşlem Düzeyi)

98. Sponsor, kanala ilişkin beklenmeyen bir geri ödenmeme durumu oluşmasını önlemek için, dayanak varlıklara yapılacak ödemelerin yatırımcılara aktarılmasına yönelik ödeme önceliklerinin kanal tarafından açıkça tanımlandığından ve hukuki olarak uygulanabilir olduğundan emin olmalıdır.

99. Sponsor, menkul kıymetleştirme olarak nitelendirilen tüm işlemler için, nakit akışı şelalesini, ödeme durumunu veya ödemelerin önceliğini etkileyen tüm tetikleyicilerin işlem belgelerinde ve raporlarında açık ve eksiksiz olarak kendisine açıklandığından emin olmalıdır. Bu raporlar, ihlal durumunu, ihlalin tersine çevrilme kabiliyetini ve ihlalin sonuçlarını açıkça tanımlayan raporlarda yer alan bilgileri ve sponsorların bir tetikleyicinin ihlal edilme veya tersine çevrilme olasılığını kolayca tespit etmelerini sağlayan bilgileri içermelidir. Ödeme tarihleri arasında ihlal edilen tüm tetikleyiciler, menkul kıymetleştirme işlem belgelerinin hüküm ve koşullarına uygun olarak zamanında açıklanmalıdır.

100. Kanal tarafından sahip olunan intifa hakkının menkul kıymetleştirme riski olarak nitelendirildiği işlemler için, sponsor, daha az kıdemli pozisyonun ödemesinin, her zaman diğer pozisyonlardan daha kıdemli pozisyonda yer alan kanala yapılan ödemelerden daha öncelikli olmadığından emin olmalıdır.

101. Yenileme dönemi içeren işlemler, erken itfa olayları veya yenileme dönemini sona erdiren tetikleyiciler için; dayanak varlıkların kredi kalitesinde bozulma, benzer kredi kalitesine sahip yeterli sayıda yeni dayanak varlığın yenilenmemesi ve münferit satıcılarla ilgili ödeme güçlüğüne düşmesi ile ilgili bir olayın meydana gelmesine ilişkin hükümleri içermelidir.

102. Sponsorun, borç affı, yeniden yapılandırma, ödemesiz dönem, temlik ve diğer varlık performans çözümlerinin sürekli olarak açıkça belirleyebilmesini sağlamak için; dayanak varlıkların borçlularının ödemelerinin gecikmesi, temerrüde düşmesi, temliği veya yeniden yapılandırılmasına ilişkin politika ve prosedürler, tanımlar, çözümler ve eylemler açık ve tutarlı hükümlerle sunulmalıdır.

103. Sponsor, menkul kıymetleştirme olarak nitelendirilen her bir işlem için, hem kanalın işleme ilişkin intifa hakkı elde etmesinden önce, hem de sürekli olarak, borç nakit akış analizi veya nakit akış şelalesine ilişkin analiz yapılmasına olanak tanıyan nakit akışıyla ilgili bilgileri aldığından emin olmalıdır.

3.28. Kriter B11: Oy hakkı ve icra haklar (Kanal düzeyi)

104. Sponsorun ödeme güçlüğüne düşmesi durumunda yatırımcıların dayanak varlıklar üzerindeki icrai haklarının yatırımcılar tarafından net bir şekilde anlaşılması için sponsor, yeterli bilgiyi sağlamalıdır.

3.29. Kriter B11: Oy hakkı ve icra haklar (İşlem düzeyi)

105. Sponsor, her bir işlem için, özellikle satıcının ödeme güçlüğüne düşmesi veya borçlunun yükümlülüğünü yerine getirmemesi durumlarında, dayanak varlıklarla ilgili tüm oy hakkı ve icrai hakların kanala aktarılmasını ve ilgili olduğu durumlarda kanalın satıcılar gibi menfaati bulunan diğer taraflara karşı kullanabileceği haklar da dahil olmak üzere, söz konusu haklara ilişkin her koşulun açıkça tanımlanmasını sağlamalıdır.

3.30. Kriter B12: Belgelendirme, açıklama ve hukuki inceleme (yalnızca kanal düzeyi)

106. Yatırımcıların yeni bir VDFB programına yatırım yapmadan önce; şartları, koşulları ve hukuki bilgileri tam olarak anlamalarına yardımcı olmak ve bu bilgilerin VDFB programına ilişkin tüm arzları açık ve anlaşılır bir şekilde düzenlediğinden emin olmak için sponsor, VDFB programı hakkında yeterli bilgiyi içeren halka arz belgelerinin yatırımcılara ihraçtan önce ve potansiyel yatırımcılara sürekli olarak makul bir süre içinde sağlandığından emin olmalıdır. Böylece yatırımcıya gerekli hukuki bilgilerin ve kapsamlı risk faktörlerinin tam olarak açıklanması ve yatırımcının bilinçli yatırım kararları vermesi sağlanır. Bunlar, yatırımcıların ilgili bilgileri kolayca bulabilecekleri, anlayabilecekleri ve kullanabilecekleri şekilde oluşturulmalıdır.

107. Sponsor, kanal ve VDFB programına ilişkin hüküm ve belgeler yayımlanmadan önce ve belgelerde önemli değişiklikler olması durumunda, yasal sorumluluğu olan bağımsız bir tarafça hukuki görüşten geçirilip doğrulandan emin olmalıdır. Sponsor, VDFB programındaki yapısal riskler üzerinde etkisi olan bu tür belgelerdeki değişiklikler hakkında yatırımcıları zamanında bilgilendirmelidir.

3.31. Kriter B12 için ilave gereklilik

108. VDFB kanalına yeni bir işlem eklemekten önce şartları, koşulları ve hukuki bilgileri tam olarak anlamak ve bu bilgilerin açık ve etkin bir şekilde düzenlendiğinden emin olmak için sponsor, her işlem için yeterli şekilde hazırlanmış halka arz belgelerinin temin edildiğinden ve VDFB kanalına dahil edilmeden önce makul süre içinde, likidite veya kredi desteği sağlamak için gereken hukuki bilgilerin ve kapsamlı risk faktörlerine ilişkin bilgilerin açıklandığından emin olmalıdır. Her işlem için halka arz belgesi, okuyucuların ilgili bilgileri kolayca bulabilecekleri, anlayabilecekleri ve kullanabilecekleri şekilde oluşturulmalıdır. Sponsor ayrıca, bir işlemin hüküm ve belgelerinin, işlemin gerçekleştirilmesinden önce ve önemli değişiklikler olması durumunda, yeterli deneyime sahip ve yasal sorumluluğu olan bağımsız kişiler tarafından doğrulandığından emin olmalıdır.

3.32. Kriter B13: Çıkar uyuşması (yalnızca kanal düzeyi)

109. Dayanak varlıkların tahsisinden sorumlu olanların çıkarlarını yatırımcıların çıkarlarıyla uyumlu hale getirmek için, önemli bir net ekonomik riskin işlem seviyesinde satıcılar veya sponsor tarafından; ya da kanal seviyesinde sponsor tarafından elde bulundurulması gerekir.

110. Sponsor, önemli bir net ekonomik riskin satıcı tarafından işlem seviyesinde veya sponsor tarafından işlem veya kanal seviyesinde hangi şartlarda elde bulundurulduğunu yatırımcılara açıklamalı ve varlıkların performansına ilişkin finansal bir teşvikin varlığını göstermelidir.

3.33. Kriter B14: Vade değişikliği üst sınırı (yalnızca kanal düzeyi)

111. VDFB kanalı tarafından gerçekleştirilen vade değişiklikleri sınırlı olmalıdır. Sponsor, VDFB kanalı tarafından finanse edilen tüm işlemlerin ağırlıklı ortalama vadesinin üç yıl veya daha az olduğunu doğrulamalı ve yatırımcılara açıklamalıdır. Vade sınırı belirlenirken aşağıdakilerden yüksek olanı dikkate alınır:

- a) Kanal tarafından elde tutulan intifa haklarının veya kanaldaki işlemleri finanse etmek için kanal tarafından satın alınan, menkul kıymetleştirme senetleri, krediler, varlığa

dayalı mevduatlar veya katılma hesapları ve doğrudan kanalın bilançosunda muhasebeleştirilen satın alınan kredi ve/veya diğer alacaklar dahil, varlıkların risk tutarı ile ağırlıklandırılmış ortalama kalan vadesi,

- b) Kanal tarafından finanse edilen dayanak varlıklara ilişkin risk tutarı ile ağırlıklandırılmış ortalama vadesi.

112. Yüz on birinci fıkranın (b) bendinde yer alan ortalama vade, her bir havuzdaki dayanak varlıkların kalan vadelerinin risk tutarı ile ağırlıklandırılmış ağırlıklı ortalaması alınması ve bulunan ortalamaların kanal genelinde risk tutarı ile ağırlıklandırılmış ortalama vadesinin alınması ile bulunur.

113. Varlık havuzunun granüler ve dinamik olması nedeniyle yüz on ikinci fıkraya göre her bir havuzdaki dayanak varlıkların kalan vadelerinin risk tutarı ile ağırlıklandırılmış ağırlıklı ortalamasının hesaplanmasının sponsor için uygulanabilir olmadığı durumlarda; sponsor, havuzu yöneten yatırım yönergeleri gibi sözleşmelerde tanımlandığı şekilde havuzdaki en uzun vadeli varlıkların azami/maksimum/en uzun vadesini kullanabilir.

3.34. Kriter C15: Kredi kuruluşu (yalnızca kanalı seviyesi)

114. Sponsor, kredi kuruluşu olmalıdır.

3.35. Kriter C16: Güvene dayalı ve sözleşmeden doğan sorumluluklar (kanal düzeyi)

115. Sponsor; satıcılar ve varlık havuzlarının kurucuları ve havuzlara hizmet sağlamakla sorumlu üçüncü taraflardan alınan beyanlara dayanarak;

- a) Her bir dayanak işlem düzeyinde tanımlanan çeşitli kriterlerin karşılandığını ve bunun nasıl yapıldığını açıklamayı,
- b) Satıcıların politika, prosedür ve risk yönetimi kontrollerinin iyi belgelendirildiğini, piyasadaki iyi uygulamalara ve ilgili mevzuata uyumlu olduğunu ve dayanak varlıkların uygun şekilde tahsis edilmesini ve bunlara uygun hizmet verilmesini sağlayacak güçlü sistem ve raporlama kabiliyetlerinin mevcut olduğunu,

yatırımcılara beyan ve taahhüt etmelidir.

116. Sponsor, VDFB kanalları bağlamında likidite ve kredi desteği sağlama konusunda uzmanlaşmış olmalı ve yeterli sektör deneyimine sahip bir yönetim ekibi tarafından desteklenmektedir. Sponsor makul ve ihtiyatlı standartlara uygun hareket etmelidir. Yazılı politika, prosedür ve risk yönetimine ilişkin kontrol belgeleri piyasadaki iyi uygulamalara ve ilgili düzenlemelere uygun olarak oluşturulmalıdır. Sponsor, güçlü sistemlere ve raporlama kabiliyetlere sahip olmalıdır. Güven sorumluluğu taşıyan taraflar, yatırımcıların menfaatleri doğrultusunda zamanında hareket etmelidir.

3.36. Kriter C16: Güvene dayalı ve sözleşmeden doğan sorumluluklar (işlem düzeyi)

117. Sponsor, satıcılar ile varlık havuzlarını oluşturmaktan ve hizmet vermekten sorumlu diğer tüm taraflardan;

- a) Dayanak varlıklara uygun şekilde hizmet verilmesini sağlamak için belgelendirilmiş politika ve prosedürlere sahip olduğu,
- b) Varlık havuzlarındakilerle aynı veya benzer varlıkların tahsis edilmesi konusunda uzmanlığa sahip olduğu,
- c) Yeterli düzeyde hizmet verme ve uygulama uzmanlığı, hukuki bilgi, teminat bilgisi ve zarar azaltma konusunda kanıtlanmış bir geçmişe sahip olduğu,
- d) Dayanak varlıkların ödenmesine ilişkin uzmanlığa sahip olduğu,
- e) Yeterli sektör deneyimine sahip bir yönetim ekibi tarafından desteklendiği

hususlarına ilişkin beyan aldığından emin olmalıdır.

3.37. Kriter C16 için ilave gereklilik

118. Hizmet sağlayıcının banka olmadığı durumda, güçlü sistemler ve raporlama kabiliyetinin mevcut olup olmadığı değerlendirilirken, yazılı politika, prosedür ve risk yönetimine ilişkin kontrol belgelerinin yanı sıra güçlü sistemler ve raporlama yetenekleri, üçüncü taraf incelemesi ile doğrulanabilir.

119. Sponsor hem güven sorumluluğu taşıyan taraflar hem de yardımcı hizmet sağlayıcılar dahil olmak üzere, kanalın tüm önemli taraflarının sözleşmeden doğan yükümlülük, görev ve sorumluluklarının hem halka arz belgelerinde hem de kanalın ve VDFB programının ilgili dayanak dokümanlarında açıkça tanımlanmasını sağlamalıdır.

120. Sponsor, önemli tüm tarafların görev ve sorumluluklarının işlem düzeyinde açıkça tanımlandığına dair yatırımcılara beyan ve taahhütte bulunmalıdır.

121. Sponsor, yatırımcılara sunulan halka arz belgelerinin herhangi bir karşı tarafın iflası, ödeme güçlüğüne düşmesi veya kredibilitesinin bozulması durumunda; ilgili belgelerin, kanalın bankalar ve türev işlem tarafları gibi önemli karşı taraflarının değiştirilmesine ilişkin hükümleri içerdiğinden emin olmalıdır.

122. Sponsor, yatırımcılara işlem düzeyinde önemli tüm karşı tarafların değiştirilmesine ilişkin hükümlerin belgelendirildiğine dair beyan ve taahhütte bulunmalıdır.

123. Sponsor, yatırımcılara VDFB programının işleyişini ve temel risklerini anlamaları için VDFB programına sağlanan kredi desteği ve likidite kredisi tahsis taahhütleri hakkında yeterli bilgi sağlamalıdır.

3.38. Kriter C17: Yatırımcılara karşı şeffaflık (işlem düzeyi)

124. Sponsor, yatırımcılar adına işlemlere ilişkin durum tespit değerlendirmesi yapmalıdır. Güvene dayanan ve sözleşmeden doğan sorumluluklarını yerine getirmesinde sponsora yardımcı olmak için, güven sorumluluğu taşıyan taraflar ve yardımcı hizmet sağlayıcılar gibi önemli tüm tarafların görev ve sorumlulukları dayanak belgelerde açıkça tanımlanmalı ve bu belgeler sponsorun kullanımına hazır bulundurulmalıdır.

125. Sponsor, hizmet veya likidite sağlayıcı gibi önemli tüm karşı tarafların iflası, ödeme güçlüğüne düşmesi veya başka bir şekilde ödeme gücünün bozulması durumlarında, bu karşı tarafların değiştirilmesine ilişkin hükümlerin işlemlere ilişkin belgelerde yer almasını sağlamalıdır.

126. Sponsor, menkul kıymetleştirmeye ilişkin performans raporlarının, planlanmış anapara ve faiz noksanlıklarıyla ilişkilendirilebilen tutarların doğru muhasebeleştirilmesi de dahil olmak üzere, tüm işlemlere ilişkin peşin ödenen, ödenmesi planlanan ve itfa edilen anapara ile ödenmesi planlanan faiz, vadesi geçmiş faiz, ücret ve komisyonlar, vadesi geçmiş, temerrüde düşmüş, yeniden yapılandırılmış ve değer düşüklüğüne uğramış alacak tutarları gibi gelir ve ödemeleri içerdiğinden emin olmalıdır.

3.39. Kriter D18: Dayanak varlıkların kredi riski (yalnızca işlem düzeyi)

127. Dayanak varlıkların edinildiği tarihte, dayanak varlığına ilişkin kredi riski hesaplanırken, Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ ve Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliği kapsamında uygulanması gereken risk ağırlığının aşağıda belirtilen risk ağırlıklarına eşit veya daha düşük olması gerekir:

- a) Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin 16 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında tanımlanan nitelikli ikamet amaçlı gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacakların yer aldığı portföy için alacak tutarı ile ağırlıklandırılmış ortalama risk esasına göre %40,
- b) Temel Kredi Riskine Esas Tutarın Standart Yaklaşım ile Hesaplanmasına İlişkin Tebliğin 16 ncı maddesinin beşinci fıkrasında tanımlanan nitelikli ticari gayrimenkul ipoteğiyle teminatlandırılmış alacaklar, anılan Tebliğin 16 ncı maddesinin on altıncı fıkrasında tanımlanan diğer gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılmış alacaklar veya

- ilgili Tebliğin 16 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan arazi edinimi, geliştirme ve inşaat kapsamındaki alacaklar için her bir risk bazında %50,
- c) Yasal perakende alacaklar için bireysel risk esasına göre %75,
- ç) Diğer riskler için her bir risk bazında %100.

3.40. Kriter D19: Varlık havuzunun granülerliği (yalnızca kanal düzeyi)

128. Kanal tarafından gerçekleştirilen bir işlem kapsamında menkul kıymetleştirilen herhangi bir varlığın edinildiği tarihte, VDFB programındaki tek bir borçluya ait tüm risklerin toplam tutarı, bu programdaki toplam risk tutarının %2'sini aşmamalıdır.

129. Kurumsal kredi piyasalarında yoğunlaşma olması durumunda, önceden Kurumun onayının alınması şartıyla ve yalnızca kurumsal alacaklar için olmak üzere, uygulanabilir maksimum yoğunlaşma eşiği %3'e yükseltilebilir. Bunun için, satıcı veya sponsor, Menkul Kıymetleştirme Riskine Esas Tutarın Hesaplanması Hakkında Tebliğ Taslağının 12 inci maddesinin üçüncü fıkrasında tanımlandığı şekilde kayıpları karşılayıcı kredi kalitesi iyileştirmesi oluşturan ve en az ilk %10'luk kayıpları kapsayan daha az kıdemli bir dilimi ya da dilimleri elde bulundurması gerektirmektedir. Satıcı veya sponsor tarafından elde bulundurulmuş bu dilimler, BŞK menkul kıymetleştirmeler için belirlenen avantajlı sermaye uygulamasına tabi tutulamaz.

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere; ÷lkemiz, bankacılık alanında politikaların geliştirilmesi ve uygulamada daha iyi bir koordinasyonun sağlanması amacıyla Basel Bankacılık Denetim Komitesinin (Basel Komite) üyesi olup, Basel Komite tarafından yayımlanan standartlara uyum taahhüdünde bulunmaktadır. Söz konusu taahhüdün bir gereği olarak Kurumumuz mevzuatı uluslararası standartlara uyumlu olacak şekilde güncellenmektedir.

Basel Komite, bankacılık sektörünün finansal şoklara karşı dayanıklılığını artırmak ve Küresel Finansal Kriz döneminde menkul kıymetleştirme piyasalarında ortaya çıkan yapısal zayıflıkları gidermek amacıyla "Basel III: Menkul Kıymetleştirme Çerçevesi"ni (Securitisatıon Framework) geliştirmiştir. Uluslararası düzeyde yürürlüğe giren bu çerçeve; uygulamadaki aksaklıkları gidermek adına daha sade, risk hassasiyeti yüksek, daha ihtiyatlı kalibre edilmiş ve kredi riskine ilişkin hesaplamalardaki genel yapıyla geniş ölçüde uyumlu bir metodoloji sunmaktadır. Söz konusu düzenleme ayrıca, bankaların risk yönetimi altyapılarını güçlendirmelerini teşvik etmeyi, bankalar ve denetim otoriteleri arasında şeffaflık ile karşılaştırılabilirliği artırmayı hedeflemektedir.

Bu doğrultuda, uluslararası standartlara uyum sağlanması amacıyla “Menkul Kıymetleştirmeye Esas Tutarların Hesaplanmasına İlişkin Tebliğ Taslağı” hazırlamıştır.